

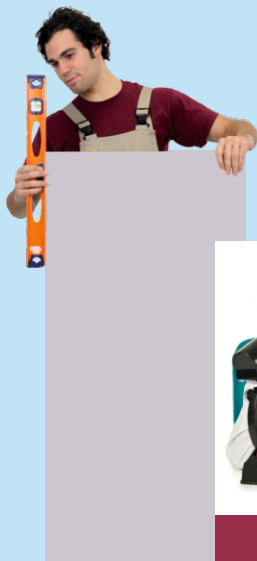
Urząd Statystyczny w Lublinie

Rynek pracy

w województwie lubelskim w 2016 r.

Informacje i opracowania
statystyczne

ZNAKI UMOWNE

Kreska	(–)	-	zjawisko nie występuje
Zero	(0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5
	(0,0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05
Kropka	.	-	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych
Znak	(x)	-	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe
Znak	(#)	-	dane nie mogą być publikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej
„W tym”		-	nie podaje się wszystkich składników sumy ogólnej

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

r.	-	rok	dok.	-	dokończenie
zł	-	złoty	p.proc.	-	punkt procentowy
tys.	-	tysiąc	Dz. U.	-	Dziennik Ustaw
mln	-	milion	nr	-	numer
cd.	-	ciąg dalszy	poz.	-	pozycja

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych US

Urząd Statystyczny w Lublinie, ul. Stanisława Leszczyńskiego 48,
20-068 Lublin, tel. 81 533 20 51, fax 81 533 27 61
Informacje w sprawach zbytu publikacji tel. 81 533 20 51 w. 128 lub 81 533 27 14
e-mail: SekretariatUSLUB@stat.gov.pl

URZĄD STATYSTYCZNY W LUBLINIE

**INFORMACJE I OPRACOWANIA
STATYSTYCZNE**

**RYNEK PRACY
W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM
W 2016 R.**

ISSN 2080-0533

Lublin grudzień 2017

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

PRZEWODNICZĄCY

Krzysztof Markowski

Członkowie

Urszula Bronisz, Anna Cichosz, Elżbieta Duda, Waldemar Dymek,
Anna Dziaduch, Sławomir Dziaduch, Jerzy Hasiec, Andrzej Jakubowski,
Aleksandra Jangas-Kurzak, Renata Jończyk, Ewa Kuniewicz, Zofia Kurlej,
Beata Kwiatuszewska-Królikowska, Elżbieta Łoś, Andrzej Matacz,
Marzena Mularczyk, Artur Myna, Anna Niemczyk, Agnieszka Nocko,
Jarosław Plewik, Anna Powęska, Anna Puzio, Magdalena Rosołowska,
Marek Tatarski, Grzegorz Zabiegły

Sekretarz – Aneta Olszewska-Welman

Autor opracowania – Aneta Olszewska-Welman

*Publikację opracowano w Lubelskim Ośrodku
Badań Regionalnych*

*Redakcja, skład komputerowy
Aneta Olszewska-Welman*

*Projekt okładki
Wiesław Typiak*

PRZEDMOWA

Szanowni Państwo,

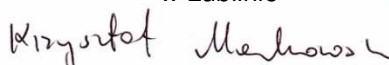
Skuteczność polityki regionalnej oraz jej wpływ na kształtowanie rozwoju społeczno-gospodarczego województwa zależy w dużej mierze od stanu wiedzy na temat rynku pracy, dzięki której możliwa jest dogłębna analiza, jak i ocena zachodzących na nim zmian. Wychodząc naprzeciw potrzebie m. in. władz regionalnych i środowiska naukowego dotyczącej rzetelnej wiedzy i informacji w tym zakresie mam przyjemność przekazać Państwu publikację przygotowaną przez pracowników Urzędu Statystycznego w Lublinie zatytułowaną: „Rynek pracy w województwie lubelskim w 2016 r.” Opracowanie to przedstawia zmiany jakie zaszły w naszym województwie na rynku pracy w ciągu ostatnich dwóch lat dotyczące pracujących w gospodarce narodowej, poziomu zatrudnienia i ruchu zatrudnionych oraz popycie na pracę i warunkach pracy. Zawiera ona również informacje dotyczące wielkości wynagrodzeń oraz poziomu i struktury bezrobocia rejestrowanego.

Układ publikacji oraz sposób prezentowania danych wynika z dążenia do możliwie najpełniejszego przedstawienia złożonych i wielowymiarowych zjawisk charakteryzujących rynek pracy w województwie lubelskim. Opracowanie składa się z uwag ogólnych i metodycznych, syntezy wyników badań oraz części tabelarycznej. Na początku publikacji przedstawiono uwagi ogólne i metodyczne, których celem jest przybliżenie znaczenia podstawowych pojęć i definicji stosowanych w opracowaniach dotyczących rynku pracy. Ponadto w uwagach wskazano źródła danych statystycznych oraz zasady ich grupowania.

Kolejna część publikacji zawiera syntezę wyników badań, w której opisano najistotniejsze informacje i dane liczbowe o przekształceniach podstawowych elementów rynku pracy w województwie lubelskim w latach 2015-2016. Omówiono w niej także dynamikę zmian zachodzących na rynku pracy w regionie na tle kraju. W celu lepszego przedstawienia zachodzących zmian zobrazowano je na wykresach i mapach. Natomiast w ostatniej części – tabelarycznej, zaprezentowano tablice przeglądowe przedstawiające sytuację na rynku pracy naszego województwa na tle kraju i innych województw oraz wybrane dane o województwie, podregionach i powiatach obejmujące dane z 2016 roku.

Jestem przekonany, że przedstawiony materiał statystyczny wzbogaci Państwa zakres informacji oraz poszerzy zasób wiedzy o sytuacji na rynku pracy w województwie lubelskim. Mam również nadzieję, iż syntetyczny charakter naszej publikacji zachęci Państwa do zgłębiania przedstawionych w niej zagadnień wykorzystując w tym celu bardziej szczegółowe dane dostępne zarówno w naszym Urzędzie Statystycznym i na naszych stronach internetowych <http://lublin.stat.gov.pl> oraz na stronach internetowych GUS m. in. w Banku Danych Lokalnych.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Lublinie

dr Krzysztof Markowski

Lublin, grudzień 2017 r.

PREFACE

Ladies and Gentlemen,

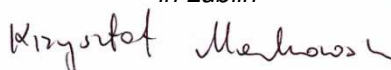
The effectiveness of regional policy and its impact on the socio-economic development of voivodship depends mainly on knowledge of the labour market situation. It enables both detailed analysis and evaluation of the changes of the labour market. In order to meet the regional authorities' and the scientific community's need concerning knowledge and information on these issues I am pleased to present publication prepared by the staff of the Statistical Office in Lublin entitled "The labour market in the lubelskie voivodship in 2016." It shows the changes in our voivodship in the labour market over the past two years. You can learn from the study about employed persons in the national economy, employment and labour turnover, demand for labour and working conditions. It also contains information on the size of wages and salaries, the level and structure of registered unemployment.

The layout of publication and the way of data presentation results from the pursuit of the fullest possible exposure complex and multilateral phenomena that characterize the labour market in the lubelskie voivodship. The publication consists of general and methodological notes, the synthesis of surveys results and the tables. The methodological notes are presented at the beginning. Their purpose is to introduce the importance of the basic concepts and definitions used in studies of the labour market. In addition, statistical data sources and rules of their grouping are indicated.

The next part of the publication contains a synthesis of surveys results, which describes the most relevant information and figures about the basic elements of the transformation of the labour market in the lubelskie voivodship in 2015-2016. This section also discusses the dynamics of changes in the labour market in the region against the background of the country. This part, in order to better illustrate the occurring changes was supplemented by maps and charts. The last, tabular part, contains the review tables presenting the situation on the labour market of the voivodship on the background of the country and other voivodships as well as selected data on voivodship, subregions and powiats covering data for 2016.

I am convinced that the presented material will enrich your range of statistical information and expand knowledge in the field of labour market conditions in the lubelskie voivodship. I also hope that the synthetic nature of our publication will encourage you to explore the more detailed data in the form of program listings and output in electronic form at our Office on its website <http://lublin.stat.gov.pl> and on the websites of the Central Statistical Office, among others in the Local Data Bank.

Director
Statistical Office
in Lublin

Krzysztof Markowski, Ph. D.

Lublin, December 2017

SPIS TREŚCI

	Str.
PRZEDMOWA	3
CZĘŚĆ I. UWAGI OGÓLNE	13
CZĘŚĆ II. UWAGI METODYCZNE.....	15
2.1. Aktywność ekonomiczna ludności	15
2.2. Pracujący i zatrudnienie	17
2.3. Ruch zatrudnionych.....	19
2.4. Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	19
2.5. Popyt na pracę	21
2.6. Bezrobocie rejestrowane	22
2.7. Warunki i wypadki przy pracy	26
CZĘŚĆ III. SYNTEZA WYNIKÓW BADAŃ	29
3.1. Aktywność ekonomiczna ludności	29
3.2. Pracujący i zatrudnienie	32
3.3. Ruch zatrudnionych.....	34
3.4. Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	37
3.5. Popyt na pracę	40
3.6. Bezrobocie rejestrowane	43
3.7. Warunki i wypadki przy pracy	46
PODSUMOWANIE.....	51
CZĘŚĆ IV. TABLICE STATYSTYCZNE	
Tabl.I. Województwo na tle kraju w 2016 r.....	63
Tabl.II. Ważniejsze dane o województwie lubelskim (2014, 2015, 2016).....	71
Tabl.III Wybrane dane o podregionach i powiatach w 2016 r.....	76

WYKAZ WYKRESÓW

Wykres.1. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według aktywności ekonomicznej w IV kwartale 2016 r.	29
Wykres.2. Bezrobotni według metod poszukiwania pracy w IV kwartale 2016 r.....	30
Wykres.3. Osoby nieposzukujące pracy według przyczyn w IV kwartale 2016 r.	31
Wykres.4. Struktura pracujących według sektorów własności i rodzajów działalności w 2016 r.	33
Wykres.5. Współczynnik przyjęć i zwolnień według sektorów własności (2015, 2016) .	35
Wykres.6. Odchylenia wynagrodzeń od przeciętnego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej w województwie lubelskim według wybranych sekcji PKD (2015, 2016)	37
Wykres.7. Liczba emerytów i rencistów w województwie lubelskim w latach 2010-2016.....	38
Wykres.8. Kwota wydatków na świadczenia emerytalno-rentowe z ZUS i KRUS w 2016 r. (w mln zł)	39
Wykres.9. Struktura wolnych miejsc pracy według zawodów w 2016 r	41
Wykres.10. Nowo utworzone miejsca pracy według wielkości jednostek (2015, 2016) ...	41
Wykres.11. Napływ i odpływ bezrobotnych w latach 2014 – 2016	44
Wykres.12. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku w 2016 r.....	45
Wykres.13. Poszkodowani w wypadkach przy pracy według stażu w 2016 r	47

	Str.
Wykres.14. Poszkodowani w wypadkach przy pracy według rodzaju urazu w 2016 r. ...	48
Wykres.15. Poszkodowani w wypadkach przy pracy według grup zawodów w 2016 r.....	49
Wykres.16. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według sekcji PKD w 2016 r.	50

WYKAZ MAP

Mapa.1. Wskaźnik zatrudnienia według województw w IV kwartale 2016 r.....	53
Mapa.2. Współczynnik aktywności zawodowej według województw w IV kwartale 2016 r.....	53
Mapa.3. Stopa bezrobocia według województw w IV kwartale 2016 r.....	53
Mapa.4. Pracujący w gospodarce narodowej według województw na 1000 ludności w 2016 r.	54
Mapa.5. Pracujący w województwie lubelskim na 1000 ludności w 2016 r.	54
Mapa.6. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej według województw w 2016 r.....	56
Mapa.7. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie lubelskim 2016 r.....	56
Mapa.8. Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto według województw w 2016 r.	57
Mapa.9. Stopa bezrobocia w grudniu 2016 r.....	58
Mapa.10. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2016 r.	59
Mapa.11. Poszkodowani w wypadkach przy pracy na 1000 pracujących w 2016 r.....	61
Mapa.12. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według grup zagrożeń w 2016 r.	62

ANEKS: Spis tablic załączonych do publikacji w wersji elektronicznej (XLS format)

<i>Tabl.1. Ludność według płci i wieku w 2016 r.</i>
<i>Tabl.2. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym według płci w 2016 r.</i>
<i>Tabl.3. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym według podregionów i powiatów w 2016 r.</i>
<i>Tabl.4. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w 2016 r.</i>
<i>Tabl.5. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2016 r.</i>
<i>Tabl.6. Pracujący według płci, sektorów własności, statusu zatrudnienia oraz grup zawo- dów w IV kwartale 2016 r.</i>
<i>Tabl.7. Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy, płci i miejsca zamieszkania w IV kwartale 2016 r.</i>
<i>Tabl.8. Bezrobotni według wybranych metod poszukiwania pracy, płci i miejsca zamiesz- kania w IV kwartale 2016 r.</i>
<i>Tabl.9. Bierni zawodowo nieposzukujący pracy według wybranych przyczyn bierności, płci i miejsca zamieszkania w IV kwartale 2016 r.</i>

- Tabl.10. Pracujący w gospodarce narodowej według sektorów i sekcji PKD w 2016 r.
- Tabl.11. Pracujący w gospodarce narodowej według statusu zatrudnienia w 2016 r.
- Tabl.12. Pracujący według wielkości podmiotów gospodarki narodowej, sektorów i sekcji PKD w 2016 r.
- Tabl.13. Pracujący w porze nocnej, emeryci i renciści, niepełnosprawni oraz cudzoziemcy według sektorów własności i sekcji PKD w 2016 r.
- Tabl.14. Pracujący według rodzajów działalności, podregionów i powiatów w 2016 r.
- Tabl.15. Pracujący w miastach i na wsi według sektorów, podregionów i powiatów w 2016 r.
- Tabl.16. Pracujący w sektorach ekonomicznych według podregionów i powiatów w 2016 r.
- Tabl.17. Zatrudnieni w gospodarce narodowej według sektorów i sekcji PKD w 2016 r.
- Tabl.18. Zatrudnieni według sektorów i sekcji PKD w 2016 r.
- Tabl.19. Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni według sekcji PKD w 2016 r.
- Tabl.20. Przeciętne zatrudnienie według sekcji PKD w 2016 r.
- Tabl.21. Współczynniki przyjęć i zwolnień według sekcji PKD w 2016 r.
- Tabl.22. Przyjęcia do pracy według źródeł rekrutacji, sektorów własności i sekcji PKD w 2016 r.
- Tabl.23. Absolwenci szkół wyższych, policealnych, średnich i zasadniczych zawodowych, którzy podjęli pierwszą pracę według sekcji PKD w 2016 r.
- Tabl.24. Zwolnienia z pracy według przyczyn, sektorów własności i sekcji PKD w 2016 r.
- Tabl.25. Przyjęcia i zwolnienia w podmiotach gospodarki narodowej według liczby pracujących i sektorów w 2016 r.
- Tabl.26. Wynagrodzenia brutto w 2016 r.
- Tabl.27. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według sekcji PKD w 2016 r.
- Tabl.28. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według sektorów, form finansowania i sekcji PKD w 2016 r.
- Tabl.29. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według sektorów oraz podregionów i powiatów w 2016 r.
- Tabl.30. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według rodzajów działalności, podregionów i powiatów w 2016 r.
- Tabl.31. Świadczenia emerytalne i rentowe brutto w 2016 r.
- Tabl.32. Popyt na pracę – pracujący, nowo utworzone i wolne miejsca pracy w 2016 r.
- Tabl.33. Popyt na pracę – pracujące osoby niepełnosprawne według sekcji PKD i sektorów w 2016 r.
- Tabl.34. Popyt na pracę – pracujący i wolne miejsca pracy według sektorów i zawodów w 2016 r.
- Tabl.35. Bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy w 2016 r.
- Tabl.36. Napływ i odpływ bezrobotnych w 2016 r.
- Tabl.37. Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy i stażu pracy w 2016 r.
- Tabl.38. Bezrobotni zarejestrowani według grup zawodów w 2016 r.
- Tabl.39. Bezrobotni poprzednio pracujący według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy, sekcji PKD oraz oferty pracy w 2016 r.
- Tabl.40. Bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy według podregionów i powiatów w 2016 r.
- Tabl.41. Bezrobotni niepełnosprawni zarejestrowani według podregionów i powiatów w 2016 r.
- Tabl.42. Napływ i odpływ bezrobotnych według podregionów i powiatów w 2016 r.
- Tabl.43. Bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy według wieku i czasu pozostawiania bez pracy oraz podregionów i powiatów w 2016 r.

- Tabl.44. *Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia oraz podregionów i powiatów w 2016 r.*
- Tabl.45. *Stopa bezrobocia według podregionów i powiatów w 2016 r.*
- Tabl.46. *Bezrobotni zarejestrowani będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy według podregionów i powiatów w 2016 r.*
- Tabl.47. *Aktywne formy pomocy bezrobotnym według podregionów i powiatów w 2016 r.*
- Tabl.48. *Dochody i wydatki Funduszu Pracy w 2016 r.*
- Tabl.49. *Zbiorowość objęta badaniem oraz zatrudnieni w warunkach zagrożenia według sekcji PKD w 2016 r.*
- Tabl.50. *Zatrudnieni w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia według grup i nasilenia zagrożeń oraz sekcji PKD w 2016 r.*
- Tabl.51. *Zatrudnieni w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia według grup i nasilenia zagrożeń oraz sekcji PKD na 1000 zatrudnionych w zakładach objętych badaniem w danej zbiorowości w 2016 r.*
- Tabl.52. *Zatrudnieni w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia według grup czynników w 2016 r.*
- Tabl.53. *Zatrudnieni na stanowiskach pracy zagrożonych przekroczeniem dopuszczalnych norm czynników szkodliwych dla zdrowia związanych ze środowiskiem pracy według grup czynników i sekcji PKD w 2016 r.*
- Tabl.54. *Zatrudnieni na stanowiskach pracy zagrożonych przekroczeniem dopuszczalnych norm czynników szkodliwych dla zdrowia związanych z uciążliwością pracy oraz czynnikami mechanicznymi według sekcji PKD w 2016 r.*
- Tabl.57. *Stanowiska pracy i zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego według sekcji PKD w 2016 r.*
- Tabl.56. *Poszkodowani w wypadkach przy pracy według sekcji PKD w 2016 r.*
- Tabl.57. *Poszkodowani w wypadkach przy pracy według podregionów i powiatów w 2016 r.*
- Tabl.58. *Poszkodowani w wypadkach przy pracy według stażu pracy oraz sekcji PKD w 2016 r.*
- Tabl.59. *Poszkodowani w wypadkach przy pracy według liczby dni niezdolności do pracy i sekcji PKD na 1000 pracujących w 2016 r.*
- Tabl.60. *Wypadki powodujące uraz u osoby poszkodowanej oraz przyczyny wypadków przy pracy według sekcji PKD w 2016 r.*
- Tabl.61. *Świadczenia z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych według sekcji PKD w 2016 r.*
- Tabl.62. *Odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych według sekcji PKD w 2016 r.*
- Tabl.63. *Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według grup i nasilenia zagrożeń oraz według podregionów i powiatów w 2016 r.*
- Tabl.64. *Zatrudnieni w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia według podregionów i powiatów w 2016 r.*

TABLE OF CONTENTS

	Str.
PREFACE	3
PART. I. GENERAL NOTES	13
PART. II. METHODOLOGICAL NOTES	15
2.1. Economic activity of the population	15
2.2. Employed persons and paid employment.....	17
2.3. Labour turnover	19
2.4. Wages, salaries, retirement pays and pension benefits	19
2.5. Demand for labour.....	21
2.6. Registered unemployment.....	22
2.7. Work conditions and accidents at work	26
PART. III. SYNTHESIS OF SURVEYS RESULTS.....	29
3.1. Economic activity of the population	29
3.2. Employed persons and paid employment.....	32
3.3. Labour turnover	34
3.4. Wages, salaries, retirement pays and pension benefits	37
3.5. Demand for labour.....	40
3.6. Registered unemployment.....	43
3.7. Work conditions and accidents at work	46
SUMMARY.....	51
PART. IV. STATISTICAL TABLES	
Tabl.I. Voivodship on the background of the country in 2016.....	63
Tabl.II. Major data on lubelskie voivodship (2014, 2015, 2016)	71
Tabl.III Selected data by subregions and powiats in 2016	76

LIST OF CHARTS

Wykres.1. Structure of the population aged 15 and more by economic activity in IV quarter 2016.....	29
Wykres.2. Unemployed persons by methods of job seeking in IV quarter 2016.....	30
Wykres.3. Persons not seeking job by reasons in IV quarter 2016.....	31
Wykres.4. Structure of employed persons by ownership sectors and kind of activity in 2016	33
Wykres.5. Hire and termination rates by ownership sectors (2015, 2016).....	35
Wykres.6. Gross wages and salaries deviations from average gross wages and salaries in national economy in lubelskie voivodship by selected NACE sections (2015, 2016).....	37
Wykres.7. Number of retirees and pensioners in lubelskie voivodship 2010-2016.....	38
Wykres.8. Amount of retirement and other pension benefits from SII and ASIF (in million zł)	39
Wykres.9. Structure of vacancies by occupations in 2016.....	41
Wykres.10. Newly created jobs by size of units (2015, 2016)	41
Wykres.11. Inflow to and outflow from unemployment in 2014 – 2016.....	44
Wykres.12. Structure of registered unemployed persons by age in 2016.....	45
Wykres.13. Persons injured in occupational accidents by work seniority in 2016	47
Wykres.14. Persons injured in occupational accidents by injuries in 2016.....	48

Str.

Wykres.15. Persons injured in occupational accidents by groups of occupations in 2016.....	49
Wykres.16. Persons working in hazardous conditions by NACE sections in 2016	50

LIST OF MAPS

Mapa.1. Employment rate by voivodship in IV quarter 2016	53
Mapa.2. Activity rate by voivodship in IV quarter 2016.....	53
Mapa.3. Unemployment rate by voivodship in IV quarter 2016	53
Mapa.4. Employment in national economy by voivodship per 1000 population in 2016	54
Mapa.5. Employed persons by lubelskie voivodship per 1000 population in 2016	54
Mapa.6. Average monthly gross wages in national economy by voivodship in 2016	56
Mapa.7. Average monthly gross wages by lubelskie voivodship in 2016	56
Mapa.8. Average monthly gross retirement pay and pension by voivodship in 2016	57
Mapa.9. Unemployment rate in December 2016.....	58
Mapa.10. The share of unemployed persons in the working age population in 2016.....	59
Mapa.11. Persons injured in accidents at work per 1000 persons employed in 2016	61
Mapa.12. Persons working in hazardous by groups of dangers in 2016	62

ANNEX: List of tables to the publication in the electronic version (XLS format)

<i>Tabl.1. Population by sex and age in 2016</i>	
<i>Tabl.2. Population at working and non-working age by sex in 2016</i>	
<i>Tabl.3. Population at working and non-working age by subregions and powiats in 2016</i>	
<i>Tabl.4. Economic activity of the population aged 15 and more in 2016</i>	
<i>Tabl.5. Economic activity of the population aged 15 and more by age groups and educational level in 4th quarter of 2016</i>	
<i>Tabl.6. Employed persons by sex, ownership sectors, employment status as well as large occupational groups in 4th quarter of 2016</i>	
<i>Tabl.7. Unemployed persons by duration of job search as well as sex and place of residence in 4th quarter of 2016</i>	
<i>Tabl.8. Unemployed persons by selected methods of job seeking as well as sex and place of residence in 4th quarter of 2016</i>	
<i>Tabl.9. Economically inactive persons by selected reasons for inactivity in sex and place of residence in 4th quarter of 2016</i>	
<i>Tabl.10. Employed persons in national economy by sectors and NACE sections in 2016</i>	
<i>Tabl.11. Employed persons in national economy by status in 2016</i>	
<i>Tabl.12. Employed persons by the size of entities of the national economy, sectors and NACE sections in 2016</i>	
<i>Tabl.13. Persons working in shift hours, retirees and pensioners, disabled persons and foreigners by ownership sectors and NACE sections in 2016</i>	
<i>Tabl.14. Employed persons by economic activity, subregions and powiats in 2016</i>	

- Tabl.15. *Employed persons in urban and rural areas by sectors, subregions and powiats in 2016*
- Tabl.16. *Employed persons by economic sectors, subregions and powiats in 2016*
- Tabl.17. *Employees in national economy by sectors and NACE sections in 2016*
- Tabl.18. *Employees by sectors and NACE sections in 2016*
- Tabl.19. *Full- and part-time paid employees by NACE sections in 2016*
- Tabl.20. *Average paid employment by financing forms and NACE sections in 2016*
- Tabl.21. *Hire and termination rates by NACE sections in 2016*
- Tabl.22. *Hires by sources of recruitment, ownership sectors and NACE sections in 2016*
- Tabl.23. *Graduates of higher, post-secondary, secondary and basic vocational schools starting work for the first time by NACE sections in 2016*
- Tabl.24. *Terminations by reasons, ownership sectors and NACE sections in 2016*
- Tabl.25. *Hires and terminations in national economy entities by the number of employed*
- Tabl.26. *Gross wages and salaries in 2016*
- Tabl.27. *Average monthly gross wages and salaries by NACE sections in 2016*
- Tabl.28. *Average monthly gross wages and salaries by sectors, financing forms and NACE sections in 2016*
- Tabl.29. *Average monthly gross wages and salaries by sectors, subregions and powiats in 2016*
- Tabl.30. *Average monthly gross wages and salaries by economic activity, subregions and powiats in 2016*
- Tabl.31. *Gross retirement pay and pension benefits in 2016*
- Tabl.32. *Demand for labour – employed persons, newly created jobs and vacancies in 2016..*
- Tabl.33. *Demand for labour – employed disabled persons by NACE sections and sectors in 2016*
- Tabl.34. *Demand for labour - employed persons and vacancies by sectors and occupations in 2016*
- Tabl.35. *Unemployed persons registered in labour offices in 2016*
- Tabl.36. *Inflow to and outflow from unemployment in 2016*
- Tabl.37. *Unemployed persons registered by educational level, duration of unemployment and total work seniority in 2016*
- Tabl.38. *Unemployed persons registered by occupations in 2016*
- Tabl.39. *Unemployed persons previously in employment by NACE sections of their last job and job offers in 2016*
- Tabl.40. *Unemployed persons registered in labour offices by subregions and powiats in 2016*
- Tabl.41. *Registered unemployed disabled persons by subregions and powiats in 2016*
- Tabl.42. *Inflow to and outflow from unemployment by subregions and powiats in 2016*
- Tabl.43. *Unemployed persons registered in labour offices by age, duration of unemployment and subregions and powiats in 2016*
- Tabl.44. *Unemployed persons registered by educational level as well as subregions and powiats in 2016*
- Tabl.45. *Registered unemployment rate by subregions and powiats in 2016*
- Tabl.46. *Registered unemployed persons with specific situation on the labour market by subregions and powiats in 2016*
- Tabl.47. *Participants of labour market programmes by subregions and powiats in 2016*
- Tabl.48. *Incomes and expenditures of Labour Fund in 2016*
- Tabl.49. *Population covered by the survey and the persons working in hazardous conditions by NACE sections in 2016*

- Tabl.50. Persons working in hazardous conditions by groups of agents harmful to health and intensity of dangers as well as NACE sections in 2016*
- Tabl.51. Persons working in hazardous conditions by groups of agents harmful to health and intensity of dangers as well as NACE sections per 1000 employees in entities covered by the survey in the given population in 2016*
- Tabl.52. Persons working in hazardous conditions by groups of agents harmful to health in 2016*
- Tabl.53. Employees on positions threatened with outreaching admissible norms of agents harmful to health connected with work environment by groups of agents and NACE sections in 2016*
- Tabl.54. Employees on positions threatened with outreaching admissible norms of agents harmful to health connected with strenuous conditions and with mechanical factors by NACE sections in 2016*
- Tabl.57. Positions and employees on positions for which evaluation of occupational risk was done by NACE sections in 2016*
- Tabl.56. Persons injured in accidents at work by NACE sections in 2016*
- Tabl.57. Persons injured in accidents at work by subregions and powiats in 2016*
- Tabl.58. Persons injured in accidents at work by work seniority as well as NACE sections in 2016*
- Tabl.59. Persons injured in accidents at work by number of days off to work as well as NACE sections per 1000 employed persons in 2016*
- Tabl.60. Events causing injuries as well as causes of accidents at work by NACE sections in 2016*
- Tabl.61. Hazardous and hard working condition benefits by NACE sections in 2016*
- Tabl.62. Occupational accidents and occupational diseases compensations by subregions and powiats in 2016*
- Tabl.63. Employees working in hazardous conditions by groups of agents and intensity of dangers and by subregions and powiats in 2016*
- Tabl.64. Employees working in hazardous conditions to agents harmful and hazardous to health by subregions and powiats in 2016*

CZĘŚĆ I. UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane dane obejmują podmioty gospodarki narodowej w województwie bez względu na charakter własności. Do sektora publicznego zalicza się podmioty gospodarki stanowiące własność państwową, samorządową oraz mieszaną z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego. Do sektora prywatnego zalicza się podmioty gospodarki stanowiące własność prywatną krajową (m.in. spółki, spółdzielnie, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, organizacje społeczne, stowarzyszenia, fundacje), zagraniczną (m.in. zagraniczne przedsiębiorstwa drobnej wytwórczości, spółki z wyłącznym udziałem kapitału zagranicznego) oraz mieszaną, z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego.

2. Dane według rodzajów działalności prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz.U. Nr 251, poz. 1885 z późn. zm.), w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

3. W stosunku do obowiązującej PKD dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”. W opracowaniu zastosowano skróty nazw sekcji PKD. Skrócone nazwy oznaczone zostały w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podajemy poniżej:

sekcje PKD

Skrót

pełna nazwa

Handel; naprawa pojazdów samochodowych

Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle

Zakwaterowanie i gastronomia

Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

Obsługa rynku nieruchomości

Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

Administrowanie i działalność wspierająca

Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

4. Dane w grupowaniu według sekcji opracowano metodą przedsiębiorstw. **Metoda przedsiębiorstw** (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów

gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

5. Informacje o zawodach osób bezrobotnych oraz osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy wykazane zostały zgodnie z **Klasyfikacją Zawodów i Specjalności (KZiS)** opracowaną na podstawie Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08), wprowadzoną z dniem 1 I 2015 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VIII 2014 r. (Dz.U. z 2014 r. poz. 1145) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2014 r.

6. Informacje o zatrudnieniu i wynagrodzeniach według form finansowania przedstawiane są w podziale na jednostki sfery budżetowej i jednostki będące na rozrachunku. **Do sfery budżetowej** zaliczane są jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych, które pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego. **Do jednostek będących na rozrachunku** zaliczane są jednostki sektora przedsiębiorstw utrzymujące się z własnych dochodów.

7. Do prezentacji wskaźnika wypadkowości (częstości wypadków), tj. liczby osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących przyjęto przeciętną liczbę pracujących obliczoną jako średnią arytmetyczną 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

8. Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. pracujący) przyjęto liczbę ludności faktycznie zamieszkałej według stanu w dniu 31 XII. Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

9. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

10. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w publikacji.

CZĘŚĆ II. UWAGI METODYCZNE

2.1. Aktywność ekonomiczna ludności

Informacje o aktywności zawodowej ludności opracowano na podstawie uogólnionych wyników reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności** (BAEL). Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności prowadzone jest w Polsce kwartalnie od maja 1992 r. i doskonalone zgodnie z zaleceniami Eurostat. Podstawę prawną badania stanowi coroczne rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej (w 2016 r. badanie prowadzone było na podstawie rozporządzenia z dnia 21 lipca 2015 r. – Dz. U. 2015 poz. 304). Podstawowym aktem prawnym wprowadzającym Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności w krajach Unii Europejskiej jest Rozporządzenie Rady Unii Europejskiej Nr 577/98 z dnia 9 marca 1998 r. w sprawie organizacji badania reprezentacyjnego dotyczącego siły roboczej na terenie Wspólnoty.

Najniższym poziomem podziału administracyjnego, na którym są udostępniane dane z BAEL jest województwo. Wynika to z reprezentacyjnego charakteru badania i wielkości próby. Dane na niższych poziomach podziału terytorialnego są obciążone zbyt dużym błędem losowym, podobnie jak dodatkowe przekroje w ujęciu wojewódzkim.

Za **ludność aktywną zawodowo** (tzw. siłę roboczą) uważa się wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej uznane za pracujące lub bezrobotne, zgodnie z definicjami podanymi poniżej.

Zgodnie z przyjętą w BAEL definicją do **pracujących** zaliczono osoby w wieku 15 lat i więcej, które w badanym tygodniu:

1. wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
2. miały pracę, ale jej nie wykonywały:
 - a) z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego, urlopu rodzicielskiego lub wycieczkowego;
 - b) z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła:
 - do 3 miesięcy,
 - powyżej 3 miesięcy, ale osoby te były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Do grupy pracujących – zgodnie z międzynarodowymi standardami – zaliczono również uczniów, z którymi zakłady pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy, jeżeli otrzymywali wynagrodzenie.

Ze względu na przyjęte założenia metodologiczne badania, liczba pracujących uzyskana w wyniku BAEL nie obejmuje niektórych kategorii osób, które są wliczane do pracujących w sprawozdawczości z zakresu zatrudnienia, m.in.:

- a) pracujących, mieszkających w hotelach pracowniczych,
- b) pracujących za granicą na rzecz polskich pracodawców.

Do kategorii **bezrobotnych** w BAEL zostały zaliczone, według zaleceń EUROSTAT, osoby w wieku 15-74 lata, które spełniły jednocześnie 3 warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- aktywnie poszukiwały pracy, tzn. podjęły konkretne działania w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni – tydzień badany), aby znaleźć pracę,
- były gotowe (zdolne) podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zostały zaliczone także osoby, które nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Ludność **bierna zawodowo** to osoby w wieku 15 lat i więcej, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne, tzn. osoby, które w badanym tygodniu:

- a) nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały,
- b) nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie były zdolne (gotowe) do jej podjęcia w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym,
- c) nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie:
 - dłuższym niż 3 miesiące,
 - do 3 miesięcy, ale nie były gotowe tej pracy podjąć.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopa bezrobocia jest to procentowy udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Od III kwartału 2012 r. do uogólniania wyników badania na populację generalną zastosowano dane o ludności Polski w wieku 15 lat i więcej, pochodzące z bilansów opracowanych na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. Ponadto nastąpiły zmiany metodologiczne, mające na celu dostosowanie populacji objętej badaniem do zaleceń Eurostat.

Od III kwartału 2012 r. poza zakresem badania, pozostają osoby przebywające poza gospodarstwem domowym, tj. za granicą lub w gospodarstwach zbiorowego zakwaterowania, 12 miesięcy lub więcej – do II kw. 2012 r. było to 3 miesiące lub więcej. W związku z wprowadzonymi zmianami prezentowane wyniki BAEL nie są w pełni porównywalne z wynikami badań z lat poprzedzających 2010 rok.

Dane analizowane w tym opracowaniu przedstawiają wyniki przeliczone zgodnie z nową metodologią i nową podstawą uogólniania wyników.

Podmiotami badania są osoby w wieku 15 lat i więcej będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Badanie nie obejmuje gospodarstw domowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania.

Od I kw. 2016 r. w Badaniu Aktywności Ekonomicznej Ludności zastosowano kalibrację wag na poziomie województwa, w miejsce stosowanej dotąd kalibracji na poziomie kraju, co zapewnia spójność otrzymywanych wyników z danymi demograficznymi na poziomie województw. W obliczeniach wag uwzględniono stosowane dotychczas kategorie demograficzne według płci, grup wieku i miejsca zamieszkania, natomiast wskaźniki kompletności służące do korekty wag ze względu na występowanie braków odpowiedzi są obecnie wyznaczone na poziomie województw.

Z uwagi na reprezentacyjną metodę badania, zalecana jest ostrożność w posługiwaniu się danymi o wartości mniejszej niż 15 tys. W niniejszym opracowaniu w przypadku danych mniejszych niż 5 tys. nie podano konkretnych wartości ze względu na wysoki losowy błąd próby; dane te zastąpiono znakiem kropki (".").

W niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem” ze względu na zaokrąglenia dokonywane przy uwzględnieniu wyników badania.

2.2. Pracujący i zatrudnienie

Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zaliczono:

- a) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór lub stosunek służbowy),
- b) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin),
 - właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem współników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,

- inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody,
- c) osoby wykonujące pracę nakładczą,
- d) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów),
- e) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych),
- f) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- a) zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;
- b) przeciętnego zatrudnienia pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Pełnozatrudnieni to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy. Do tej grupy zalicza się również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub w przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia.

Niepełnozatrudnieni to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które złożyły w zakładzie pracy oświadczenie stwierdzające, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

Do osób wykonujących **pracę nakładczą** zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o pracę nakładczą, przewidującą wykonywanie określonych czynności na rzecz jednostki gospodarki narodowej.

Dane dotyczące **pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie** od 2010 r. wyszacowywane są na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

W liczbie pracujących ujęto zarówno obywateli polskich pracujących za granicą, jak i cudzoziemców pracujących w Polsce.

Za **osoby zatrudnione za granicą**, zaliczone do pracujących, przyjęto osoby wykonujące pracę poza granicami kraju na rzecz krajowych jednostek, w których zostały zatrudnione, niezależnie od czasu trwania tego zatrudnienia np. przy realizacji usług eksportowych jako pracownicy polskich przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów centralnych, polskich przedstawicielstw przy ONZ oraz innych misji, a także osoby skierowane za granicę w celach szkoleniowych i badawczych.

Cudzoziemcy zaliczeni do pracujących w Polsce to osoby, które zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016, poz. 645, z późn. zm.) zostały zatrudnione przez zakłady pracy lub osoby fizyczne.

Prezentowane dane o **pracujących i zatrudnionych** nie obejmują osób zatrudnionych w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Ponadto, z wyjątkiem tablic dotyczących pracujących w gospodarce narodowej, dane nie obejmują: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, rolników indywidualnych, duchownych oraz podmiotów o liczbie pracujących do 9 osób.

2.3. Ruch zatrudnionych

Informacje o **ruchu zatrudnionych** obejmują pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. Dane te dotyczą liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby **przyjętych do pracy** zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do **liczby zwolnionych z pracy** zaliczono: osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi), osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także - ze względów ewidencyjnych - osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

2.4. Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

Wynagrodzenia stanowią wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze lub ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu świadczonej pracy. Dane nie

zawierają wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Wynagrodzenia dzielą się na:

- 1) wynagrodzenia osobowe,
- 2) wynagrodzenia bezosobowe (z wyjątkiem honorariów),
- 3) honoraria (wynagrodzenia z tytułu korzystania lub rozporządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi),
- 4) wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne,
- 5) dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- 6) wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach.

Do wynagrodzeń osobowych zalicza się m.in. wynagrodzenia zasadnicze, premie i nagrody, dodatki (np. za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za staż pracy, za pełnienie funkcji kierowniczych), wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy (przestoje płatne, urlopy, choroby), świadczenia deputatowe i odszkodowawcze. Wynagrodzenia osobowe dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

Dane o wynagrodzeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą, uczniów oraz osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenie roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacane niektórym grupom pracowników za prace wynikającą z umowy o pracę np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa – w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa i w okresie od 1 I 2009 r. do 30 VI 2014 r. także ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE).

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) żołnierze zawodowi;
- 8) funkcjonariusze: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej;
- 9) rolnicy indywidualni;
- 10) inwalidzi wojenni i wojskowi oraz kombataneci.

Emerytury oraz renty z tytułu niezdolności do pracy i renty rodzinne (wypłacane także na podstawie ustawy o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) dotyczą uprawnionych wymienionych w pkt od 1) do 10).

Przeciętna emerytura i renta brutto została obliczona jako kwota świadczeń wypłaconych w danym okresie tj. emerytur, rent z tytułu niezdolności do pracy, rent rodzinnych wraz z kwotą emerytur okresowych podzielona przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców w tym okresie. Dane o świadczeniach podaje się w ujęciu brutto, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

2.5. Popyt na pracę

Popyt na pracę – jest to liczba miejsc pracy, które oferuje gospodarka w określonych warunkach społeczno-ekonomicznych. Dane na temat popytu na pracę pochodzą z badania GUS na formularzu o symbolu Z-05 i prowadzone są z częstotliwością kwartalną. Od 2007 r. badanie ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie zatrudnionych 1 i więcej osób. Od 2009 r. w badaniu popytu na pracę zbiera się informacje o liczbie zlikwidowanych miejsc pracy.

Przez popyt na pracę rozumiemy:

- zagospodarowane miejsca pracy, określane aktualną liczbą pracujących,
- wolne miejsca pracy.

Wolne miejsca pracy – to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych, bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone,
- pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

Nowo utworzone miejsca pracy – to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Odsetek niewykorzystania wolnych miejsc pracy jest to stosunek wolnych miejsc pracy do sumy zagospodarowanych i niezagospodarowanych miejsc pracy.

Prezentowane informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu badania przy uwzględnieniu podmiotów klasyfikowanych według kryterium liczby pracujących i obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- powyżej 49 osób.

2.6. Bezrobocie rejestrowane

Dane o liczbie **bezrobotnych zarejestrowanych**, zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. 2016 r. poz. 645 z późn. zm.), obejmują osoby (cudzoziemca – członka rodziny obywatela polskiego) niezatrudnione i niewykonujące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli są to osoby niepełnosprawne – zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczące się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub przystępujące do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły lub szkół wyższych gdzie studiuje w formie studiów niestacjonarnych zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m.in.:

- a) ukończyły 18 lat i nie osiągnęły wieku emerytalnego,
- b) nie nabyły prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy (przyznanej przez zagraniczny organ emerytalny lub rentowy) renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej w wysokości przekraczającej połowę minimalne-

- go wynagrodzenia za pracę albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności, nie pobierają nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, nie pobierają świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego,
- c) nie są właścicielami lub posiadaczami (samoistnymi lub zależnymi) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych, nie podlegają ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,
 - d) nie złożyły wniosku do ewidencji działalności gospodarczej albo po złożeniu wniosku o wpis nie zgłosiły do ewidencji działalności gospodarczej wniosku o zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej i okres zawieszenia jeszcze nie upłynął, albo nie upłynął jeszcze okres do określonego we wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej, dnia podjęcia działalności gospodarczej,
 - e) nie są tymczasowo aresztowane lub nie odbywają kary pozbawienia wolności, z wyjątkiem kary pozbawienia wolności odbywanej poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego;
 - f) nie uzyskują miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,
 - g) nie pobierają na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego,
 - h) nie pobierają na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania,
 - i) nie pobierają po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego.

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych na podstawie spisów. Dane o bezrobotnych oraz pracujących wykorzystywane do obliczenia stopy bezrobocia pochodzą ze źródeł różniących się metodą zbierania, co może powodować pewne nieścisłości, zwłaszcza w przypadku stopy bezrobocia ustalonej dla powiatów. Dla bezrobotnych – miejscem

lokalizacji jest ich miejsce zamieszkania lub pobytu, zaś dla pracujących lokalizacja miejsca pracy.

Długotrwale bezrobotni to osoby bezrobotne pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych to osoby bezrobotne nieposiadające kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu poświadczonych dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu.

Bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko to osoby bezrobotne samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko, w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Napływ bezrobotnych – oznacza liczbę osób zarejestrowanych w ciągu roku w powiatowych urzędach pracy.

Odpływ bezrobotnych – oznacza liczbę osób, które w ciągu roku zostały wykreślone z ewidencji urzędów pracy z różnych przyczyn m. in. w związku z podjęciem pracy stałej, sezonowej, interwencyjnej lub robót publicznych, w wyniku niepotwierdzenia gotowości do pracy, podjęcia nauki oraz nabycia praw emerytalnych lub rentowych itd.

Aktywne formy pomocy bezrobotnym – to działania zmierzające do ograniczenia wielkości bezrobocia na danym terenie. Wśród nich wyróżnia się w szczególności:

- **szkolenia** – oznaczają pozaszkolne zajęcia edukacyjne mające na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych oraz ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia;
- **staż u pracodawcy** – oznacza nabywanie umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą;
- **prace interwencyjne** – oznaczają zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej ze starostą i ma na celu wsparcie osób bezrobotnych;
- **roboty publiczne** – to prace organizowane dla bezrobotnych (między innymi przez organy samorządu terytorialnego, administracji rządowej lub instytucje użyteczności publicznej) na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.

Bezrobotni zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładów pracy (tzn. zwolnieni grupowo) – są to osoby zwolnione zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 marca

2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. Nr 90 z 2003 r., poz. 844 z późn. zm.). Przepisy ustawy stosuje się w razie konieczności rozwiązania przez pracodawcę stosunków pracy w drodze wypowiedzenia dokonanego przez pracodawcę, a także na mocy porozumienia stron w okresie nieprzekraczającym 30 dni. Dotyczy to zakładów pracy, w których następuje zmniejszenie zatrudnienia z przyczyn ekonomicznych lub w związku ze zmianami organizacyjnymi, produkcyjnymi albo technicznymi, a także w przypadku ogłoszenia upadłości zakładów lub ich likwidacji.

Wskaźnik płynności rynku pracy jest to stosunek liczby bezrobotnych, którzy podjęli pracę w danym okresie do liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych.

Oferty pracy (wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej) – są to zgłoszone przez pracodawców do powiatowego urzędu pracy:

- co najmniej jedno wolne miejsce zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (tj. wykonywanie pracy lub świadczenia usług na podstawie umów cywilnoprawnych), w określonym zawodzie lub specjalności w celu uzyskania pomocy w znalezieniu odpowiedniego pracownika,
- miejsce aktywizacji zawodowej, przyjęte do realizacji, m.in. przygotowanie zawodowe dorosłych, praca społecznie użyteczna.

Fundusz Pracy jest państwowym funduszem celowym. Podstawowym zadaniem Funduszu Pracy jest finansowanie świadczeń przysługujących bezrobotnym oraz finansowanie programów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu. Dysponentem Funduszu jest minister właściwy do spraw pracy. Sposób tworzenia i zasady rozdysponowania środków Funduszu określa ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz. U. 2016 r. poz. 645 z późn. zm.).

Przychodami Funduszu Pracy są m.in.:

- obowiązkowe składki na Fundusz Pracy,
- dotacje z budżetu państwa,
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej na współfinansowanie projektów finansowanych z Funduszu Pracy,
- odsetki od środków Funduszu Pracy znajdujących się na rachunkach bankowych dysponenta Funduszu Pracy oraz samorządów województw, powiatów, Ochotniczych Hufców Pracy i wojewodów,
- spłaty rat i odsetki od pożyczek udzielonych z Funduszu Pracy.

Środki Funduszu Pracy stanowią podstawowe źródło finansowania przedsięwzięć rynku pracy w Polsce, a tym samym finansowe narzędzie realizacji zadań instytucji rynku pracy w zakresie promocji zatrudnienia.

2.7. Warunki i wypadki przy pracy

Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia** obejmują zatrudnionych w podmiotach o liczbie pracujących 10 osób i więcej. Dane obejmują pracowników pełnozatrudnionych, sezonowych, zatrudnionych dorywczo, niepełnozatrudnionych, dla których głównym miejscem pracy jest jednostka sprawozdawcza oraz uczniów.

Warunki pracy jest to zespół czynników występujących w środowisku pracy wynikających z procesu pracy oraz czynników związanych z wykonywaniem pracy. Na środowisko pracy składają się: czynniki fizyczne (np. oświetlenie, hałas, mikroklimat), chemiczne (np. substancje toksyczne) oraz biologiczne (np. bakterie), występujące na obszarze miejsca pracy (np. w hali fabrycznej, na stanowisku pracy), jak i na obszarze otaczającym zakład pracy.

Przez **zagrożenie szkodliwymi czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy** rozumie się wpływ na pracownika szkodliwych czynników występujących w procesie pracy, których stężenie lub natężenie przekracza obowiązujące NDS (najwyższe dopuszczalne stężenie) i NDN (najwyższe dopuszczalne natężenie), polskie normy lub inne normy higieniczne.

Przez **zagrożenie związane z uciążliwością pracy** rozumie się szkodliwy wpływ na pracownika czynności roboczych wykonywanych np. w wymuszonej pozycji ciała, w warunkach ciężkiego wysiłku fizycznego lub w warunkach szczególnej uciążliwości.

Przez **zagrożenie czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi** rozumie się pracę przy maszynach wymienionych w załączniku IV do Dyrektywy 2006/42/WE wprowadzonej ustawą z dnia 21 października 2008 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla maszyn (Dz. U. nr 199, poz. 1228 z późn. zm.).

Osobozagrożenia jest to suma działających na pracownika szkodliwych czynników. Jeżeli na każdego pracownika działa tylko jeden czynnik szkodliwy, wówczas suma osobozagrożeń jest równa liczbie osób narażonych na czynniki szkodliwe.

Odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych są to należne wypłaty pracownikom, którzy doznali uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, a także członkom rodzin pracowników zmarłych wskutek takiego wypadku lub choroby:

- odszkodowań z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu lub śmierci pracownika,
- odszkodowań za przedmioty utracone lub uszkodzone wskutek wypadku przy pracy.

Ocena ryzyka zawodowego – to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

Stanowisko pracy jest to przestrzeń pracy wraz z wyposażeniem w środki i przedmioty pracy, w którym pracownik lub zespół pracowników wykonuje czynności zawodowe stale lub okresowo.

Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie trwania podróży służbowej,
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za **zbiorowy wypadek przy pracy** traktuje się wypadek, któremu w wyniku tego samego zdarzenia **w danym zakładzie** uległy co najmniej 2 osoby.

Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

Za **ciężki wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie, albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

Wydarzenie powodujące uraz opisuje w jaki sposób poszkodowany doznał urazu (fizycznego lub psychicznego) spowodowanego przez czynnik materialny. **Przyczyny wypadku** są to wszelkie braki i nieprawidłowości, które bezpośrednio lub pośrednio przyczyniły się do powstania wypadku, związane z czynnikami materialnymi (technicznymi), z ogólną organizacją pracy w zakładzie lub organizacją stanowiska

pracy oraz związane z pracownikiem, w tym również z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika.

Wskaźnik wypadkowości jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących. Do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków.

Informacje o dniach niezdolności do pracy obejmują łączną kalendarzową liczbę dni niezdolności do pracy spowodowaną wypadkami przy pracy, ustaloną na podstawie zaświadczeń lekarskich.

CZĘŚĆ III. SYNTEZA WYNIKÓW BADAŃ

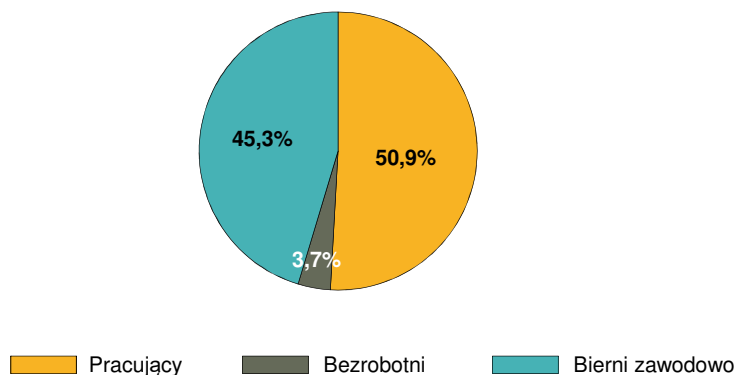
3.1. Aktywność ekonomiczna ludności

Średnioroczne wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w województwie lubelskim przeprowadzonego w 2016 r. wykazały, że zbiorowość aktywnych zawodowo liczyła 941 tys. osób, a biernych zawodowo 769 tys. Populacja pracujących w województwie wyniosła 866 tys. osób i stanowiła 50,6% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej (w kraju wskaźnik zatrudnienia wyniósł 52,8%). Zbiorowość bezrobotnych wyniosła natomiast 75 tys. osób (4,4% ogólnej liczby ludności), a stopa bezrobocia – 8,0%. Wśród osób aktywnych zawodowo dominowali mężczyźni stanowiąc 55,4% ogólnej liczby pracujących i 58,7% ogólnej liczby bezrobotnych, natomiast w populacji biernych zawodowo 61,2% stanowiły kobiety. Współczynnik aktywności zawodowej wyniósł w 2016 r. 55,0% i był wyższy w miastach niż na wsi. Wskaźnik zatrudnienia kształtował się natomiast na poziomie 50,4% w miastach i 50,9% na wsi.

Wyniki badania BAEL wskazują, że w IV kwartale 2016 r. w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku liczba aktywnych zawodowo zmniejszyła się o 19,8%, natomiast w odniesieniu do sytuacji z 2010 r. – była niższa o 16,1%.

Liczba pracujących w porównaniu z IV kwartałem 2015 r. spadła o 18,1%, było to przede wszystkim wynikiem spadku liczby kobiet posiadających pracę. W porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. omawiana populacja zwiększyła się o 137 tys. osób (tj. o 13,6%), a obserwowany spadek dotyczył przede wszystkim kobiet. Podobne tendencje odnotowane zostały zarówno w miastach, jak i na wsi.

Wykres.1. **Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według aktywności ekonomicznej w IV kwartale 2016 r.**

Wśród pracujących utrzymywała się przewaga mężczyzn (56,1% ogółu) oraz mieszkańców wsi (54,9%). W IV kwartale 2016 r. w województwie lubelskim w sektorze prywatnym pracowało 648 tys. osób, czyli 74,5% ogółu pracujących. Większość osób

zatrudnionych w sektorze prywatnym stanowili mężczyźni (61,4%), natomiast w sektorze publicznym kobiety (59,5%).

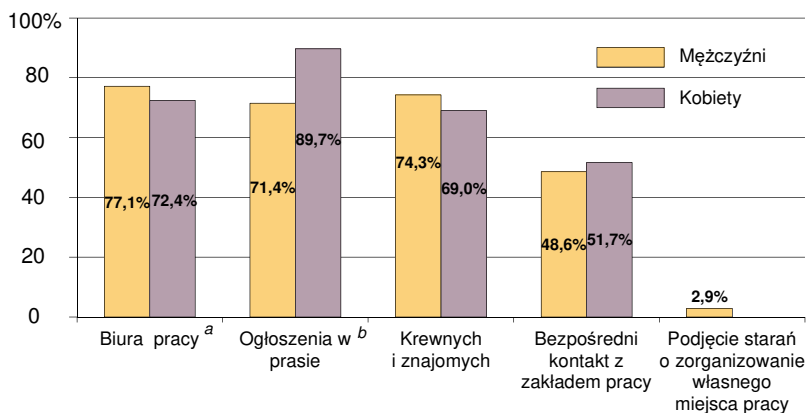
W IV kwartale 2016 r. grupa pracowników najemnych, czyli osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy w podmiotach publicznych lub u pracodawcy prywatnego liczyła 602 tys. osób (69,2% ogółu pracujących). Z kolei, grupa pracodawców oraz pracujących na własny rachunek liczyła 237 tys. osób, stanowiąc 27,2% ogółu pracujących w województwie lubelskim. W ogólnej liczbie pracowników najemnych 434 tys. osób wykonywało pracę stałą na czas nieokreślony (72,1%) i 168 tys. pracę na czas określony (27,9%).

Wskaźnik zatrudnienia oznaczający udział pracujących w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej w omawianym okresie wyniósł 50,9% i był niższy o 0,1 p.proc. niż przed rokiem. W przypadku mężczyzn wskaźnik ten wyniósł 59,5% (przed rokiem – 57,4%), a wśród kobiet 43,0% (mniej o 1,8 p.proc.).

Współczynnik aktywności zawodowej wyrażony udziałem pracujących i bezrobotnych w populacji osób w wieku 15 lat i więcej w ciągu roku zmalał o 1,3 p.proc. i w IV kwartale 2016 r. wyniósł 54,7%. W omawianym kwartale wyraźnie wyższy współczynnik aktywności zawodowej zaobserwowano w populacji mężczyzn (63,8%) niż kobiet (46,3%).

Stopa bezrobocia oznaczająca udział bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo, w IV kwartale 2016 r. wyniosła 6,9% i w porównaniu do tego samego okresu poprzedniego roku spadła o 1,9 p.proc. W przypadku kobiet stopa bezrobocia wyniosła 7,1%, a mężczyzn 6,7%.

Wykres.2. **Bezrobotni według metod poszukiwania pracy w IV kwartale 2016 r.**

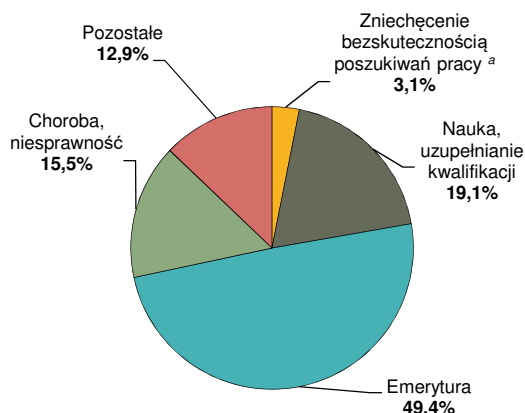
^a Odpowiedź „biura pracy” uwzględnia odpowiedzi „powiatowy urząd pracy” i „prywatne biuro pośrednictwa pracy”.

^b Odpowiedź „ogłoszenia w prasie” obejmuje odpowiedzi „zamieszczanie, odpowiadanie na ogłoszenia” i „przeglądanie ogłoszeń”.

W IV kwartale 2016 r. liczba bezrobotnych w województwie lubelskim wyniosła 64 tys. osób, z tego 37 tys. na wsi. W analizowanym kwartale bezrobotni mężczyźni liczyli 35 tys. osób (54,7%).

Wśród bezrobotnych w podziale na grupy wieku, najliczniejszą w IV kwartale 2016 r. stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (35,9% ogółu bezrobotnych). Kolejną pod względem liczebności grupą były osoby w wieku 15-24 lata (25,0% ogółu bezrobotnych). Najmniej liczną grupą były osoby w wieku 55 lat i więcej, które stanowiły 12,5% ogółu bezrobotnych. Pod względem poziomu wykształcenia najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby, które posiadały wykształcenie zasadnicze zawodowe (29,7% ogółu bezrobotnych).

Wykres.3. **Osoby nieposzukujące pracy według przyczyn w IV kwartale 2016 r.**

^a Odpowiedź „zniechęcenie bezskutecznością poszukiwań pracy” obejmuje odpowiedzi „respondent jest przekonany, że nie znajdzie odpowiedniej pracy” i „respondent wyczerpał możliwości znalezienia pracy”.

Poszukując pracy bezrobotni najczęściej korzystali z ogłoszeń w prasie (79,7%), z usług biura pracy (75,0%) oraz z pośrednictwa krewnych i znajomych (71,9%). Bezpośredni kontakt z zakładem pracy wykorzystywało 51,6% bezrobotnych. Starania o zorganizowanie własnego miejsca pracy podjęło 3,1% ogółu bezrobotnych. W IV kwartale 2016 r. przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne wyniósł 10,3 miesiący. Mieszkańcy miast poszukiwali pracy o prawie 1 miesiąc dłużej niż mieszkańcy wsi.

W IV kwartale 2016 r. bierni zawodowo stanowili 45,4% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej (przed rokiem 44,0%). W omawianym okresie zdecydowaną większość stanowiły kobiety (61,7% ogółu) oraz mieszkańcy wsi (53,3%). Ponad połowa osób biernych zawodowo (62,6% ogółu biernych zawodowo) to osoby w wieku 55 lat i więcej. Znaczący był również udział osób w wieku 15-24 lata (20,4%).

Najliczniejszą grupę biernych zawodowo mieszkańców województwa lubelskiego stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego (326 tys. osób), a ich udział w liczbie ogółem wyniósł 42,1%.

W IV kwartale 2016 r. osoby nieposzukujące pracy stanowiły 45,0% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej. W grupie tej przeważały kobiety (61,6%) oraz mieszkańcy wsi (53,3%). Nauka i uzupełnianie kwalifikacji były przyczyną nieposzukiwania pracy przede wszystkim przez mieszkańców wsi (56,5%). Wśród osób nieposzukujących pracy, a pozostających na emeryturze przeważały kobiety (65,3%) oraz mieszkańcy wsi (53,2%). W grupie osób nieposzukujących pracy z powodu choroby, niesprawności przeważali mężczyźni (52,1%) oraz mieszkańcy wsi (51,3%).

Analizując wyniki badań, w IV kwartale 2016 r., zwiększyło się obciążenie pracujących osobami niepracującymi. Na 1000 osób pracujących przypadają 964 osoby niepracujące. Wskaźnik ten w miastach wynosił 992, a na wsi 941. W IV kwartale 2016 r., w regionie na 1000 pracujących przypadają więcej osób pozostających bez pracy niż w skali kraju, podobnie jak w analogicznym okresie 2015 r.

3.2. Pracujący i zatrudnienie

W końcu grudnia 2016 r. liczba pracujących w gospodarce narodowej (według faktycznego miejsca pracy) w województwie lubelskim wyniosła 829,2 tys. osób i zwiększyła się w stosunku do poprzedniego roku o 1,5%. W kraju natomiast liczba pracujących wyniosła 14964,4 tys. osób i była wyższa o 3,2% w stosunku do 2015 r.

W 2016 r. udział osób pracujących w gospodarce narodowej wyniósł 63,1% liczby mieszkańców województwa w wieku produkcyjnym. Biorąc pod uwagę wielkość tego wskaźnika, województwo lubelskie uplasowało się na 5. miejscu w kraju. O wysokiej lokacie województwa lubelskiego przesądza przede wszystkim najwyższy w kraju odsetek osób pracujących w sektorze rolnictwa (37,2%), podczas gdy w kraju odsetek ten wyniósł tylko 16,0%. Wyraźnie niższy niż w kraju był udział przemysłu. W województwie lubelskim wyniósł on 13,2% zbiorowości pracujących, a w kraju 20,6%.

W porównaniu z poprzednim rokiem zaobserwowano zwiększenie liczby pracujących w poszczególnych sekcjach PKD, w tym w największej skali w sekcjach: informacja i komunikacja (o 10,8%), budownictwo (o 6,2%), pozostała działalność usługowa (o 5,8%), transport i gospodarka magazynowa (o 5,4%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 3,4%). Spadek liczby pracujących odnotowano jedynie w sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa (o 0,8%).

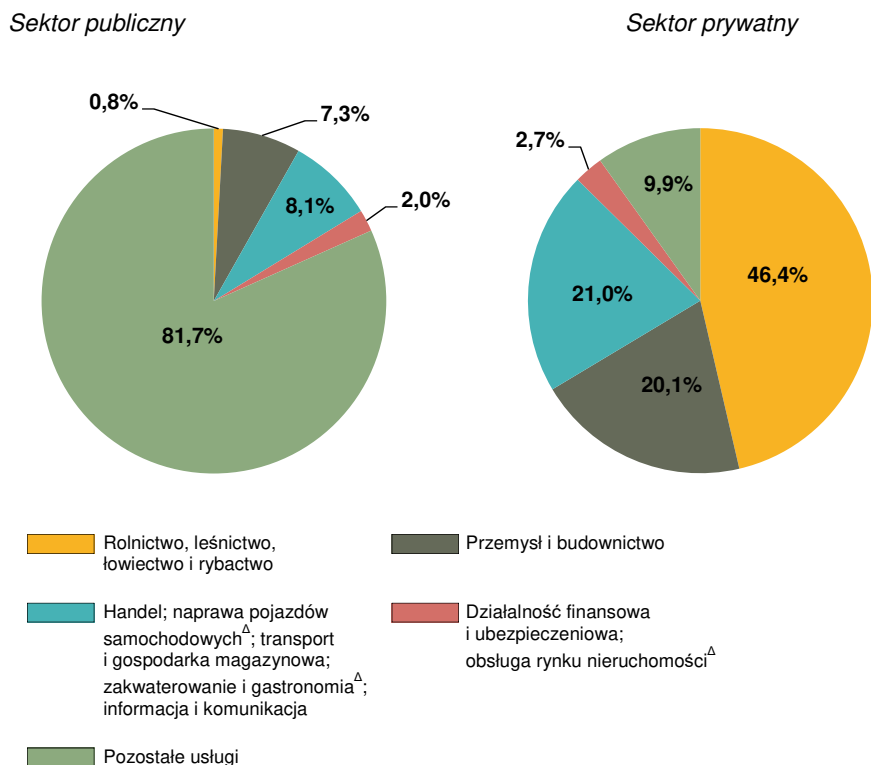
Liczba pracujących w gospodarce narodowej, w województwie lubelskim, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2016 r. wyniosła 389 osób (podobnie w Polsce).

W 2016 r. w porównaniu z rokiem poprzednim w województwie lubelskim na tym samym poziomie utrzymał się udział pracujących w sektorze prywatnym. Na sektor ten przypadło 79,8% ogółu pracujących (podobnie w kraju).

W końcu 2016 r. wśród pracujących w gospodarce narodowej 52,9% stanowiły osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy. W Polsce udział ten był znacznie wyższy i wynosił 73,0% ogółu pracujących. W porównaniu z 2015 r. liczba osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy wzrosła o 3,2%, a w kraju zwiększyła się o 3,7%. W grupie kobiet odsetek ten wyniósł 55,6%, a wśród mężczyzn – 50,4%. Udział kobiet wśród zatrudnionych na podstawie stosunku pracy wynosił 51,2%. Właściciele, współwłaściciele oraz pomagający członkowie rodzin stanowili 46,7% ogólnej liczby pracujących, podczas gdy w kraju udział ten był o wiele mniejszy i wynosił tylko 26,7% wszystkich pracujących.

Wykres.4. **Struktura pracujących^a według sektorów własności i rodzajów działalności w 2016 r.**

Stan w dniu 31 XII

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

Według stanu na koniec 2016 r. w województwie lubelskim liczba pracujących w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wyniosła 383,0 tys. osób i zwiększyła się o 2,4% w skali roku. Udział kobiet w tej grupie pracujących wyniósł 52,3% i spadł w porównaniu z 2015 r. o 0,2 p.proc. Pracujący w sektorze prywatnym stanowili 56,2% ogółu pracujących.

W 2016 r. w porównaniu z poprzednim rokiem największy wzrost liczby pracujących w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wystąpił w sekcjach: pozostała działalność usługowa (o 25,3%), informacja i komunikacja (o 13,9%), budownictwo (o 8,6%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 7,3%). Największe spadki liczby pracujących zanotowano natomiast w sekcjach: administrowanie i działalność wspierająca (o 3,3%), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (o 1,9%), a także w sekcji obsługa rynku nieruchomości (o 0,6%).

Wzrost liczby pracujących w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób w porównaniu z 2015 r. odnotowano we wszystkich powiatach ziemskich województwa lubelskiego. Największy wzrost zaobserwowano w powiatach: łukowskim (o 6,5%), lubelskim (o 6,0%) oraz radzyńskim (o 5,8%).

Osoby pracujące w powiatach grodzkich: Biała Podlaska, Chełm, Lublin i Zamość stanowiły 43,1% wszystkich pracujących w województwie lubelskim. Roczny wzrost liczby pracujących zaobserwować można było w powiatach grodzkich: Biała Podlaska (o 0,6%), Lublin (o 2,0%) i Zamość (o 3,0%). W powiecie grodzkim Chełm odnotowano natomiast spadek liczby pracujących w porównaniu z poprzednim rokiem o 2,3%.

W województwie lubelskim w 2016 r. pracownicy pełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy stanowili 92,9% ogółu zatrudnionych, a niepełnozatrudnieni 7,1%. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba osób pełnozatrudnionych zwiększyła się o 3,7%, a niepełnozatrudnionych zmniejszyła się o 1,1%.

W porównaniu z 2015 r. liczba pracujących cudzoziemców wzrosła o 24,4%, liczba osób pracujących w porze nocnej (o 8,4%) oraz liczba pracujących osób niepełnosprawnych (o 2,9%). Zmniejszeniu, w skali roku, uległa natomiast liczba emerytów i rencistów (o 4,6%).

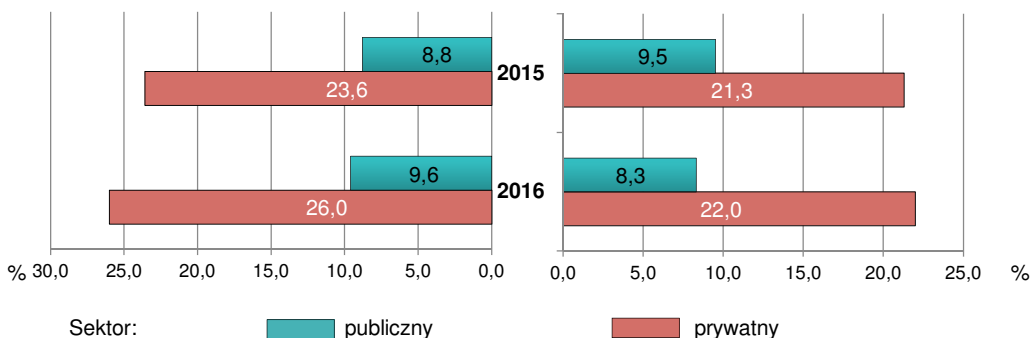
3.3. Ruch zatrudnionych

Sytuację na rynku pracy kształtuje m.in. ruch zatrudnionych. Do pomiaru płynności kadr wykorzystuje się współczynniki przyjęć i zwolnień w danym okresie.

Tabl. 1. **Przyjęcia i zwolnienia pracowników pełnozatrudnionych**

Wyszczególnienie	2015	2016	2015=100
	w liczbach bezwzględnych		
OGÓŁEM			
Pracownicy przyjęci	53190	59667	112,2
w tym kobiety	24759	27909	112,7
Pracownicy zwolnieni	50466	51087	101,2
w tym kobiety	21401	23933	111,8
w tym SEKTOR PRYWATNY			
Pracownicy przyjęci	40480	46017	113,7
w tym kobiety	16586	19175	115,6
Pracownicy zwolnieni	36790	39180	106,5
w tym kobiety m	14160	16565	117,0

W 2016 r. w województwie lubelskim przyjęto do pracy 59,7 tys. osób. Liczba przyjęć pracowników pełnozatrudnionych w ciągu 2016 r. zwiększyła się o 12,2% w porównaniu z poprzednim rokiem. Podobnie jak w latach poprzednich ponad połowę (53,2%) zatrudnianych osób stanowili mężczyźni. Zdecydowanie większą liczbę przyjęć odnotowano w sektorze prywatnym, w którym pracę otrzymało 46,0 tys. osób. Przyjęci w sektorze prywatnym stanowili 77,1% wszystkich przyjętych do pracy w 2016 r. W strukturze przyjęć do pracy według sekcji PKD największy udział posiadały sekcje: przemysł (29,4%) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (22,3%).

Wykres.5. **Współczynnik przyjęć i zwolnień^a według sektorów własności**
Współczynnik przyjęć Współczynnik zwolnień

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo; bez podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Wzrost liczby przyjęć w porównaniu z 2015 r. odnotowano w większości sekcji PKD. Największy wzrost wystąpił w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (2,1 tys. osób) oraz w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (1,3 tys. osób), natomiast największy spadek wystąpił w sekcji administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (0,1 tys. osób).

Współczynnik przyjęć w 2016 r. kształtował się na poziomie 18,7% i był wyższy o 1,8 p.proc. w porównaniu z 2015 r. W sektorze publicznym współczynnik przyjęć był niższy o 16,4 p.proc. niż w prywatnym i wyniósł 9,6%. Najwyższy współczynnik przyjęć odnotowano w sekcji administrowanie i działalność wspierająca (135,1%) oraz w budownictwie (33,8%). Najniższy natomiast w sekcjach: edukacja (8,0%) oraz administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (10,3%).

Najliczniejszą grupą stanowiącą 58,8% ogółu przyjętych pracowników, były osoby, które poprzednio pracowały. Osoby podejmujące pracę po raz pierwszy stanowiły 17,8% wszystkich przyjętych pracowników, w tym 9,0% ogółu przyjętych stanowili absolwenci. Osoby skierowane do pracy przez powiatowe urzędy pracy stanowiły natomiast 6,4% wszystkich przyjęć do pracy.

W ciągu 2016 r. zwolniono 51,1 tys. pracowników pełnozatrudnionych, najwięcej (76,7% ogółu) w sektorze prywatnym. Liczba zwolnień zwiększyła się o 1,2% w stosunku do 2015 r. Podobnie jak w latach poprzednich zwolnienia w większym stopniu dotyczyły mężczyzn niż kobiet. W 2016 r. pracę straciło 27,2 tys. mężczyzn, czyli 53,2% wszystkich zwolnionych.

W porównaniu z 2015 r. w większości sekcji PKD wystąpił wzrost liczby zwolnień, największy w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 2,1 tys. osób) oraz w administrowaniu i działalności wspierającej (o 0,8 tys. osób).

W 2016 r. współczynnik zwolnień wyniósł w województwie lubelskim 15,9% i był o 0,1 p.proc. niższy niż w 2015 r. Najwyższy współczynnik zwolnień odnotowano w sekcjach: administrowanie i działalność wspierająca (108,3%) oraz budownictwo (32,5%). Najniższy natomiast współczynnik zwolnień odnotowano w sekcji edukacja (7,5%), a także w sekcji ochrona zdrowia i pomoc społeczna (9,2%).

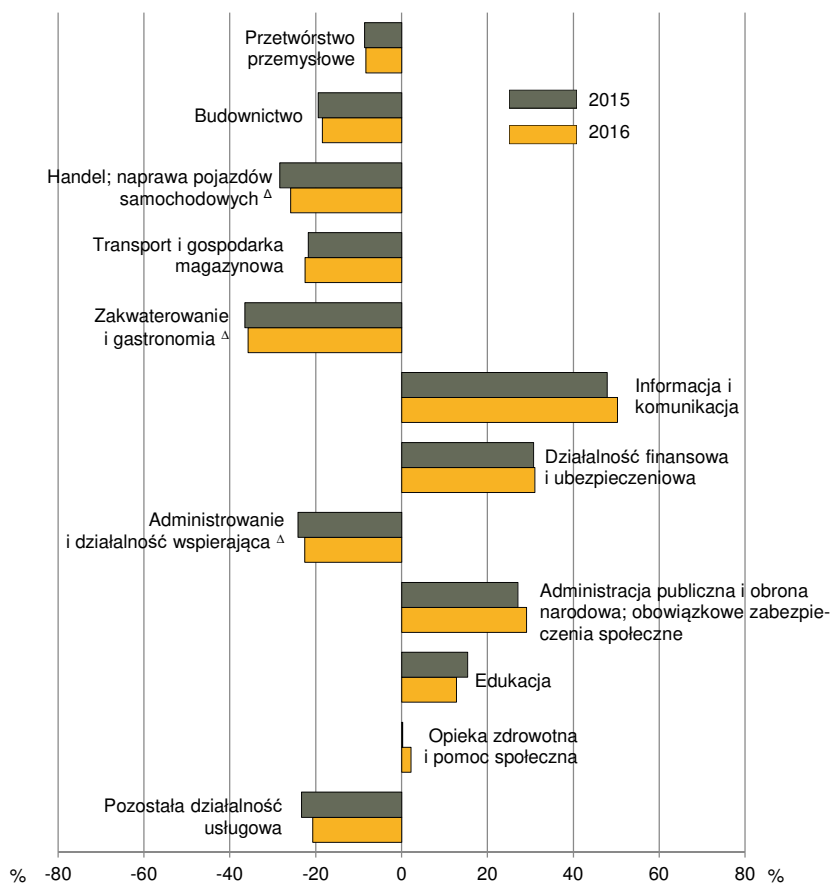
Zwolnienia w drodze wypowiedzenia przez pracodawcę stanowiły 8,2% wszystkich zwolnień (w 2015 r. – 13,2%), a przez pracownika – 8,4% (przed rokiem – 7,9%). Na emeryturę przeniesiono 3,7 tys. osób (7,2% wszystkich zwolnionych). Urlopy wychowawcze otrzymało 0,8 tys. osób (1,6% ogółu zwolnionych). Spośród wszystkich zwolnień 16,0 tys. osób (31,3% ogółu) zostało zwolnionych po upływie czasu na jaki zostali zatrudnieni.

Najwięcej przyjęć do pracy (36,5% ogólnej liczby) zanotowano w podmiotach o liczbie pracujących 250 osób i więcej, a zwolnień (35,6%) – w podmiotach o liczbie pracujących od 10 do 49 osób.

3.4. Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w województwie lubelskim w 2016 r. wyniosło 3625,04 zł i było wyższe o 3,6% w porównaniu z 2015 r. W kraju wynagrodzenie ukształtowało się na poziomie 4052,19 zł i było o 3,7% wyższe niż przed rokiem. Wysokość przeciętnego wynagrodzenia usytuowała województwo na 10. miejscu w kraju. W dalszym ciągu obserwujemy różnice płac pomiędzy sektorami własności – płaca w sektorze publicznym była wyższa o 17,5% (podobnie przed rokiem), zaś w sektorze prywatnym – niższa o 10,8% od przeciętnej wojewódzkiej (przed rokiem o 11,1%).

Wykres.6. **Odchylenia wynagrodzeń od przeciętnego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej w województwie lubelskim według wybranych sekcji PKD**

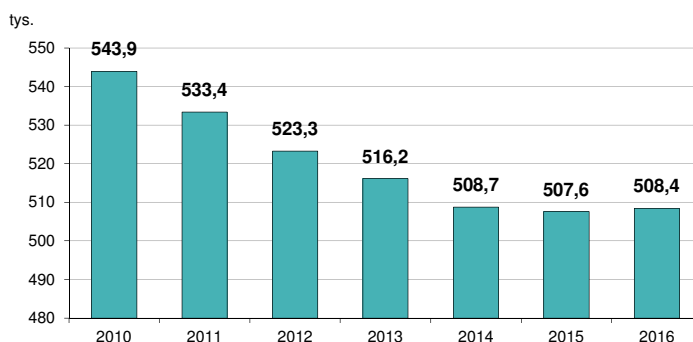
Wynagrodzenie znacznie wyższe od przeciętnego otrzymywali zatrudnieni w sekcjach: informacja i komunikacja (o 50,2%), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (o 31,0%), administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (o 29,1%), rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (26,7%) oraz edukacja (o 12,7%). Niższe wynagrodzenia były wypłacane natomiast w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia (o 35,8%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 25,9%), administracja i działalność wspierająca (o 22,6%), transport i gospodarka magazynowa (o 22,5%), pozostała działalność usługowa (o 20,7%) i budownictwo (o 18,5%).

W 2016 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie lubelskim dla podmiotów zatrudniających powyżej 9 osób wyniosło 3815,95 zł. W sektorze publicznym płace były wyższe o 11,7%, a w sektorze prywatnym niższe o 9,4% w porównaniu do przeciętnej wojewódzkiej.

W układzie powiatowym zaobserwowano znaczne zróżnicowanie wysokości wynagrodzeń. Najwięcej zarabiali pracujący w powiecie łączyńskim (5294,68 zł) i mieście Lublin (4169,46 zł). Najniższe wynagrodzenie otrzymywali natomiast pracujący w powiecie bialskim (3184,04 zł) oraz lubartowskim (3237,98 zł). Przeciętną płacę wojewódzką przewyższały jedynie przeciętne płace brutto w powiatach łączyńskim, puławskim i świdnickim oraz w powiecie grodzkim Lublin. Średnia płaca w powiecie bialskim stanowiła tylko 60,1% średniej płacy z powiatu łączyńskiego. W porównaniu z rokiem poprzednim przeciętne wynagrodzenia wzrosły we wszystkich powiatach województwa lubelskiego; najbardziej w zamojskim (o 7,3%), łukowskim i biłgorajskim (po 5,6%) i mieście Chełm (o 4,9%), a najmniej w janowskim (o 1,4%), świdnickim (o 1,5%) oraz bialskim (o 1,8%).

W 2016 r. w województwie lubelskim przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 508,4 tys. osób i była wyższa od notowanej przed rokiem (o 0,8 tys. osób, tj. o 0,2%). W stosunku do liczby ludności województwa grupa ta stanowiła 23,8%. W kraju, w omawianym roku, świadczenia emerytalno-rentowe pobrało przeciętnie 8507,2 tys. osób, czyli o 0,4% więcej niż w roku poprzednim.

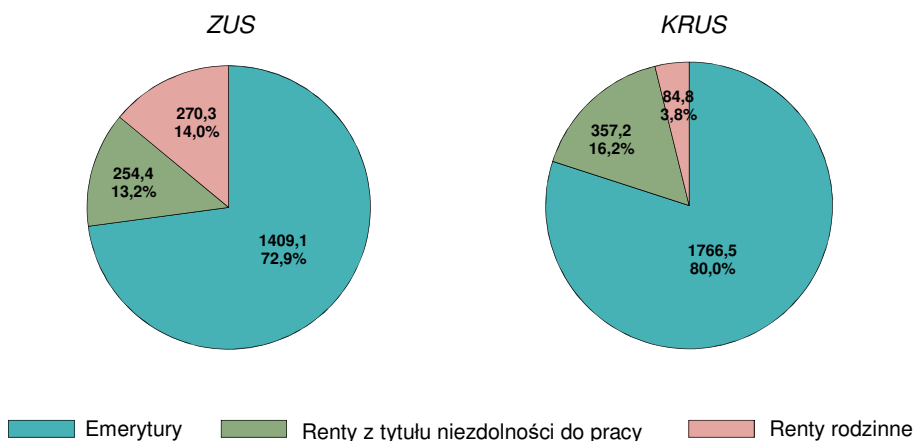
Wykres.7. Liczba emerytów i rencistów w województwie lubelskim w latach 2010–2016

W 2016 r. odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w województwie lubelskim w ogólnej ich zbiorowości w Polsce, wyniósł 6,0% i był taki sam jak przed rokiem. Największa liczba świadczeniobiorców została odnotowana w województwach: śląskim (1149,3 tys. osób) i mazowieckim (1128,2 tys. osób), natomiast najniższa w województwie opolskim (202,5 tys. osób) i lubuskim (215,7 tys. osób). W stosunku do liczby ludności, najwyższy odsetek emerytów i rencistów odnotowano w województwie śląskim (25,2%) oraz łódzkim (24,6%), a najniższy w województwie pomorskim (19,5%).

W województwie lubelskim w 2016 r. emerytury i renty z ZUS otrzymywało 352,7 tys. osób, tj. więcej niż przed rokiem (o 0,9%). W stosunku do 2015 r. wzrosła o 2,9% liczba emerytów. Zmniejszeniu uległa natomiast przeciętna liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 5,6%) oraz liczba osób pobierających renty rodzinne (o 0,3%). Najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS w 2016 r. stanowili emeryci (67,9% całej zbiorowości), a najmniejszą – osoby pobierające renty rodzinne (15,5%).

Wykres.8. Kwota wydatków na świadczenia emerytalno-rentowe w 2016 r. (w mln zł)

Odmienne kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych. Emerytury i renty rolnicze w 2016 r. pobierało 155,7 tys. osób (o 1,4% mniej niż przed rokiem). W porównaniu z 2015 r. największy spadek (o 2,0%) zaobserwowano w przypadku osób otrzymujących renty z tytułu niezdolności do pracy, natomiast powiększyła się zbiorowość osób korzystających z rent rodzinnych – o 0,1%. Podobnie jak w przypadku osób pobierających świadczenia z ZUS, najliczniejszą grupę wśród świadczeniobiorców KRUS stanowili emeryci, przy czym ich odsetek wyniósł 78,4%. Najniższy udział miały natomiast osoby pobierające renty rodzinne, które stanowiły 3,4% ogółu świadczeniobiorców KRUS.

W województwie lubelskim w 2016 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 1812,13 zł i była wyższa o 2,0% niż przed rokiem (w kraju wzrost o 1,9%). To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych kształtowało się na poziomie 1182,01 zł i zwiększyło się o 0,6% w ciągu roku.

W 2016 r. wysokość świadczeń w województwie kształtowała się poniżej średniej krajowej. Województwo lubelskie, podobnie jak przed rokiem, należało do województw gdzie wypłacana była jedna z najniższych w Polsce przeciętna emerytura i renta z ZUS. Najwyższe świadczenia wypłacano w województwie śląskim (2477,08 zł), a najniższe w województwie podkarpackim (1755,86 zł).

W przypadku analogicznego świadczenia pobieranego przez rolników indywidualnych województwo plasowało się na 9. miejscu w kraju. Najwyższe świadczenia wypłacano w województwach: śląskim (1389,86 zł) i lubuskim (1319,19 zł), natomiast najniższe było w województwie małopolskim (1146,98 zł).

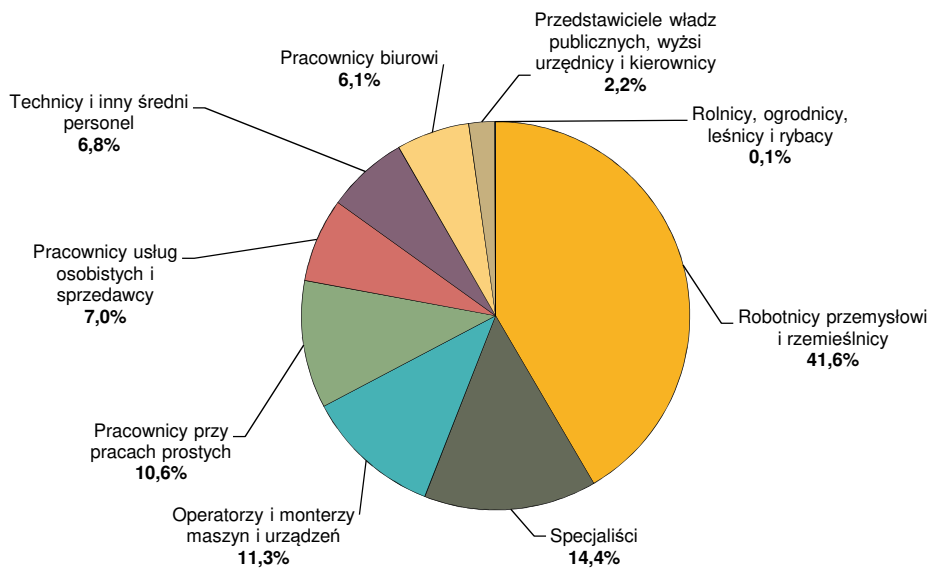
3.5. Popyt na pracę

Popyt na pracę to zagospodarowane miejsca pracy, określane aktualną liczbą pracujących, oraz wolne miejsca pracy. Na podstawie wyników badania „Popytu na pracę” w końcu grudnia 2016 r. na terenie województwa lubelskiego w podmiotach zatrudniających 1 osobę lub więcej pracowało 471,9 tys. osób. Ponad połowa (tj. 64,9%) była zatrudniona w sektorze prywatnym, a 35,1% w sektorze publicznym. W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 49 osób zatrudnionych było 47,6% pracujących, w jednostkach zatrudniających od 10 do 49 osób pracujących – 31,8%, a w jednostkach o liczbie pracujących do 9 osób – 20,6%. W kraju liczba pracujących wyniosła 11743,8 tys. osób, w tym 73,1% pracowało w sektorze prywatnym, a 26,9% w sektorze publicznym.

Najwięcej osób pracowało w podmiotach prowadzących działalność w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (20,8%), przetwórstwo przemysłowe (19,9%) oraz edukacja (15,9%).

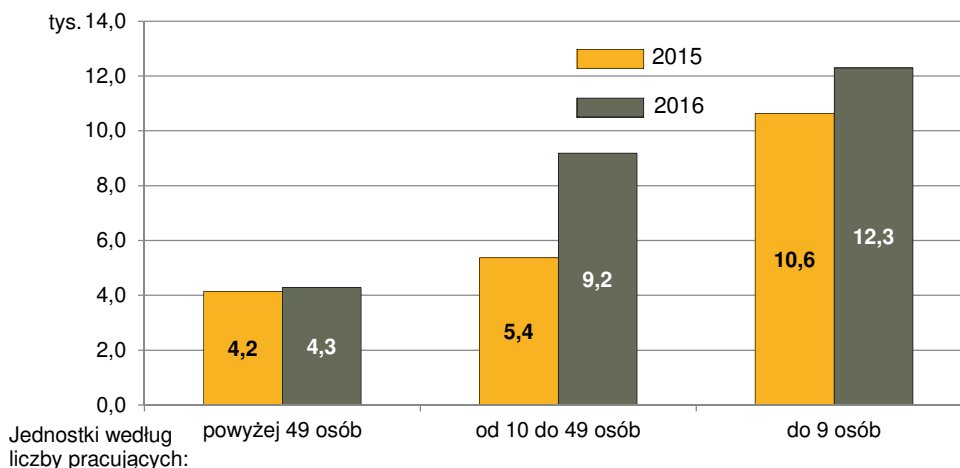
W województwie lubelskim, w końcu IV kwartału 2016 r., wolnymi miejscami pracy dysponowało 0,8 tys. jednostek, które stanowiły 2,8% wszystkich podmiotów biorących udział w badaniu. W Polsce natomiast 27,1 tys. podmiotów dysponowało wolnymi miejscami pracy, co stanowiło 3,8% wszystkich badanych podmiotów. Spośród jednostek, które oferowały wolne miejsca pracy w województwie lubelskim 84,5% to jednostki sektora prywatnego, natomiast w kraju odsetek ten wyniósł 87,8%. Najliczniejszą grupę wśród zakładów dysponujących wolnymi miejscami pracy stanowiły jednostki o liczbie pracujących do 9 osób – 63,8% ogółu podmiotów posiadających wolne miejsca pracy.

Wykres.9. **Struktura wolnych miejsc pracy według zawodów w 2016 r.**
Stan na koniec IV kwartału

W kraju w końcu IV kwartału 2016 r. było 78,0 tys. wolnych miejsc pracy. W województwie lubelskim wolnych miejsc pracy było 1,8 tys. (więcej o 10,8% niż przed rokiem). Najwięcej wolnych miejsc pracy oferowały jednostki w sektorze prywatnym – 82,7% i w jednostkach o liczbie pracujących do 9 osób – 46,0% wszystkich wolnych miejsc pracy. Odsetek niewykorzystanych wolnych miejsc pracy w końcu IV kwartału 2016 r. wynosił 0,39%, zaś przed rokiem 0,37%.

Wykres.10. **Nowo utworzone miejsca pracy według wielkości jednostek**
W okresie I – IV kwartału

Największą liczbą wolnych miejsc pracy dysponowały podmioty prowadzące działalność w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe (26,0%), budownictwo (23,9%) oraz zakwaterowanie i gastronomia (8,0%). Najwięcej wolnych miejsc przeznaczonych było dla robotników przemysłowych i rzemieślników (41,6% wszystkich wolnych miejsc), specjalistów (14,4%), operatorów i monterów maszyn i urządzeń (11,3%) oraz pracowników usług osobistych i sprzedawców (10,6%).

W okresie I – IV kwartału 2016 r. w województwie lubelskim powstało 25,8 tys. nowych miejsc pracy (w kraju 618,8 tys.). Było ich więcej o 27,8% niż w roku ubiegłym. Zdecydowana większość nowych miejsc pracy (88,2%) powstała w sektorze prywatnym. Najwięcej nowo utworzonych miejsc pracy przypadało na jednostki o liczbie pracujących do 9 osób (47,7% ogółu). Najwięcej nowych miejsc pracy powstawało w handlu; naprawach pojazdów samochodowych (37,9% miejsc), przetwórstwie przemysłowym (14,5%) oraz w budownictwie (13,3%).

W okresie I – IV kwartału 2016 r. w województwie lubelskim zlikwidowano 11,1 tys. miejsc pracy, przede wszystkim w sektorze prywatnym (86,2%) i w jednostkach o liczbie pracujących od 10 do 49 osób (50,2% wszystkich zlikwidowanych miejsc pracy). W kraju zlikwidowano natomiast w tym czasie 284,2 tys. miejsc pracy, z tego 90,5% to miejsca zlikwidowane w sektorze prywatnym i w jednostkach o liczbie pracujących do 9 osób (40,7% ogółu). Najwięcej miejsc pracy zlikwidowano w jednostkach prowadzących działalność w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (47,1%) oraz w przetwórstwie przemysłowym (12,8%).

Istotnym zagadnieniem dotyczącym rynku pracy jest popyt na pracę osób niepełnosprawnych. Możliwość zwiększenia zatrudnienia osób niepełnosprawnych w końcu IV kwartału 2016 r. zgłosiły 1,3 tys. zakładów w województwie, co stanowiło 4,2% przedsiębiorstw biorących udział w badaniu. Były to przede wszystkim firmy z sektora prywatnego (82,1% zakładów), szczególnie jednostki zajmujące się handlem i naprawą pojazdów samochodowych (0,6 tys. zakładów). Wśród jednostek zainteresowanych zwiększeniem zatrudnienia osób niepełnosprawnych dominowały jednostki o liczbie pracujących powyżej 49 osób (51,6%).

Wśród pracujących w województwie lubelskim 14,5 tys. stanowiły osoby niepełnosprawne, większość z nich (61,1%) była zatrudniona w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 49 osób. Większość osób niepełnosprawnych (68,5%) pracowała w sektorze prywatnym. Najwięcej niepełnosprawnych pracowało w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe (29,7%), handel; naprawa pojazdów samochodowych (19,0%) oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna (15,9%). Na stanowiskach specjalnie dostosowanych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności pracowało 2,1 tys. osób niepełnosprawnych, z czego większość (63,2%) była zatrudniona w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 49 osób, natomiast według sekcji – w przetwórstwie przemysłowym (59,8%).

3.6. Bezrobocie rejestrowane

W końcu grudnia 2016 r. w urzędach pracy województwa lubelskiego zarejestrowanych było 95,6 tys. bezrobotnych. W porównaniu z 2015 r. liczba bezrobotnych była niższa o 12,3 tys. osób, tj. 11,4%, natomiast w odniesieniu do 2010 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 24,1 tys. osób, tj. 20,1%. W kraju natomiast liczba bezrobotnych wyniosła 1335,2 tys. osób i była ona niższa o 14,6% w porównaniu z 2015 r., natomiast w stosunku do 2010 r., spadek wyniósł 31,7%.

W stosunku do grudnia 2015 r. zmniejszyła się zbiorowość bezrobotnych kobiet zarejestrowanych w urzędach pracy o 5,4 tys. osób (tj. 10,2%) oraz liczba bezrobotnych mężczyzn o 6,9 tys. (tj. o 12,5%).

W końcu grudnia 2016 r. stopa bezrobocia w województwie lubelskim wyniosła 10,3% i zmniejszyła się o 1,4 p.proc. w stosunku do tego samego okresu 2015 r. W porównaniu z grudniem 2015 r. stopa bezrobocia zmniejszyła się w większości powiatów, w największym stopniu w powiatach: tomaszowskim (o 2,6 p.proc.), łukowskim (o 2,4 p.proc.), radzyńskim (o 2,3 p.proc.) oraz parczewskim (o 2,2 p.proc.). Wzrost stopy bezrobocia odnotowano jedynie w powiecie kraśnickim (o 0,3 p. proc.). W Polsce stopa bezrobocia zmniejszyła się o 1,5 p.proc. w stosunku do grudnia 2015 r. i wyniosła 8,2%. W rankingu województw lubelskie, pod względem wysokości stopy bezrobocia, plasowało się na 10. miejscu. W kraju najniższy poziom bezrobocia odnotowano w województwie wielkopolskim ze stopą bezrobocia 4,9%.

W powiatach województwa lubelskiego stopa bezrobocia była znacząco zróżnicowana i w końcu 2016 r. wahała się od 6,5% w powiecie łukowskim i biłgorajskim do 19,2% w powiecie włodawskim. W 19 powiatach, w tym w 3 miastach na prawach powiatu stopa bezrobocia była wyższa od średniej krajowej.

Tabl. 2. **Wybrane wskaźniki charakteryzujące bezrobocie**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
	w % ogółu bezrobotnych		
Kobiety	48,2	48,7	49,4
Mieszkający na wsi	55,9	55,8	55,5
Bezrobotni w wieku:			
do 24 lat	19,4	17,8	16,0
45 - 54 lata	15,9	15,9	16,0
55 lat i więcej	12,7	14,1	15,5
Pozostający bez pracy 1 rok i więcej	46,4	43,6	45,4
Dotychczas niepracujący	26,4	24,5	22,7
O stażu pracy powyżej 20 lat	9,5	9,6	9,3
Nieposiadający prawa do zasiłku	92,0	91,5	91,6
Z wykształceniem wyższym	14,9	15,4	15,4
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	3,8	3,7	3,5

W 2016 r. powiatowe urzędy pracy województwa lubelskiego zarejestrowały 131,3 tys. bezrobotnych. Było to o 5,2% mniej niż rok wcześniej. Po raz pierwszy zarejestrowało się 22,7 tys. osób. Z ewidencji wyłączono zaś 143,6 tys. bezrobotnych i było ich mniej o 2,6% niż w 2015 r. Z powodu podjęcia pracy wyrejestrowano 68,4 tys. osób.

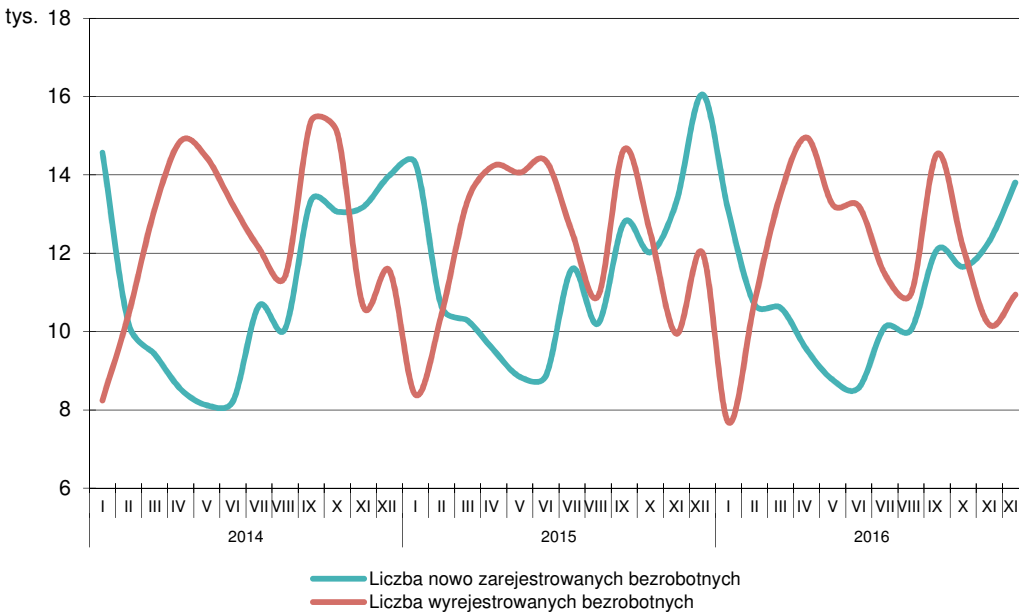
W okresie styczeń-grudzień 2016 r. do urzędów pracy zgłoszono 65,5 tys. ofert pracy (w poprzednim roku 56,2 tys.). Spośród wszystkich ofert:

- 24,7% dotyczyło staży (przed rokiem 27,6%),
- 2,5% – osób niepełnosprawnych (w poprzednim roku 2,6%),
- 1,1% – osób, które w okresie ostatnich 12 miesięcy ukończyły naukę (przed rokiem – 2,2%).

W końcu grudnia 2016 r. na 1 ofertę przypadało 54 bezrobotnych, tj. mniej o 17 niż przed rokiem. W tym czasie średnio w kraju na 1 wolne miejsce pracy przypadało 21 bezrobotnych.

W porównaniu z grudniem poprzedniego roku w rejestrach nastąpił spadek o 9,0% liczby osób niepełnosprawnych. W końcu roku zarejestrowanych ich było 4363, co stanowiło 4,6% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. W końcu grudnia dla osób niepełnosprawnych przygotowanych było 95 ofert pracy co oznacza, że na 1 wolne miejsce pracy przypadało 46 osób niepełnosprawnych, w kraju zaś 18.

Wykres.11. Napływ i odpływ bezrobotnych w latach 2014–2016

W 2016 r. w porównaniu z poprzednim rokiem największy spadek liczby bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (o 11,4%) oraz policealnym i średnim zawodowym (o 11,2%). Spośród ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy osoby z wykształceniem wyższym stanowiły 15,4%, policealnym i średnim zawodowym – 24,5%, średnim ogólnokształcącym – 11,7%, zasadniczym zawodowym – 24,2% oraz gimnazjalnym i niższym – 24,3%.

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy na terenie województwa lubelskiego najwięcej było osób w przedziale wiekowym 25-34 lata (31,3% ogółu bezrobotnych). W porównaniu z 2015 r. najbardziej zmniejszyła się liczba bezrobotnych w grupie wiekowej do 24 lat (o 20,0%) oraz w grupie wiekowej 25-34 lata (o 12,7%).

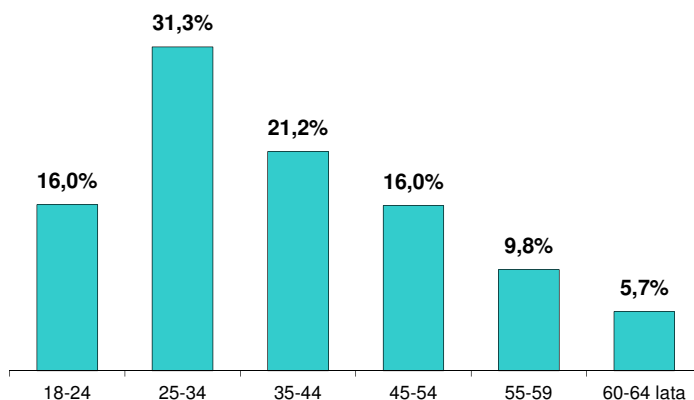
Bezrobotni pozostający bez pracy przez dłużej niż 1 rok stanowili 45,4% ogółu bezrobotnych (przed rokiem 43,6%), w tym 29,2% nie pracowało dłużej niż 24 miesiące. Najmniej liczną grupę, czyli 9,9% wszystkich bezrobotnych, stanowiły osoby pozostające bez pracy przez 1 miesiąc i krócej.

Większość bezrobotnych, czyli 77,3% ogółu bezrobotnych, pracowała wcześniej zawodowo, przy czym przeważały osoby ze stażem pracy poniżej 1 roku (23,4% ogółu bezrobotnych) i ze stażem pracy 1-5 lat (21,1%).

Pod względem rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy, najwięcej bezrobotnych pracowało w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 12,5 tys. bezrobotnych co stanowiło 17,0% ogółu bezrobotnych oraz przetwórstwo przemysłowe – 12,3 tys. osób (16,7% ogółu bezrobotnych).

Wykres.12. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku w 2016 r.**

Stan w dniu 31 XII

W strukturze według zawodów najliczniejszą grupę bezrobotnych na koniec grudnia 2016 r. tworzyli robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (20,6% ogółu bezrobotnych), następnie pracownicy usług osobistych i sprzedawcy (16,1%), a także technicy i inny średni personel (13,3%) oraz specjaliści (12,6%). Najmniej liczne grupy stanowili przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (0,5% wszystkich bezrobotnych), rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (1,8%), pracownicy biurowi (3,4%) oraz operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (4,4%).

W okresie styczeń-grudzień 2016 r. wydatki z Funduszu Pracy wyniosły 399,7 mln zł i były one wyższe o 12,8% niż rok wcześniej, z czego znaczącą pozycję stanowiły zasiłki dla bezrobotnych (23,3%). Na programy przeciwdziałania bezrobociu z Funduszu Pracy przeznaczono 285,6 mln zł (przed rokiem – 229,2 mln zł). Najwięcej środków wydano na:

- stypendia wypłacane w okresie przygotowania zawodowego i stażu – 101,0 mln zł (35,4% wydatków na programy przeciwdziałania bezrobociu),
- dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej – 49,9 mln zł (17,5%),
- refundację kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy – 31,8 mln zł (11,1%),
- prace interwencyjne – 11,9 mln zł (4,2%),
- koszty szkoleń – 8,9 mln zł (3,1%).

3.7. Warunki i wypadki przy pracy

W 2016 r. w zakładach pracy w województwie lubelskim doszło do 3635 wypadków przy pracy i wypadków traktowanych na równi z wypadkami przy pracy. W wypadkach tych poszkodowanych zostało 3661 osób. Udział mężczyzn w ogólnej liczbie poszkodowanych wyniósł 58,4%. W kraju poszkodowanych zostało 87,9 tys. osób. Liczba poszkodowanych w województwie lubelskim stanowiła 4,2% wielkości krajowej.

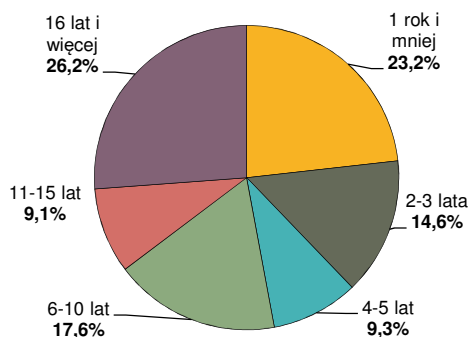
Tabl. 3. Wybrane wskaźniki charakteryzujące warunki pracy

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Poszkodowani w wypadkach przy pracy	3541	3447	3661
Liczba dni absencji na 1 poszkodowanego ^a	45,4	47,7	51,6
Odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy (w tys. zł)	5106,4	5360,2	5657,9
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 osób objętych badaniem	107	92	90

^a Bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych.

W województwie lubelskim w porównaniu z 2015 r. liczba osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy uległa zwiększeniu o 6,2%. W kraju zaś liczba tych osób wzrosła o 0,3%. W województwie lubelskim w porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się liczba poszkodowanych w wypadkach ciężkich (o 31,3%) a wzrosła w wypadkach lekkich (o 6,6%). W 2016 r. w ogólnej liczbie poszkodowanych w wypadkach dominowały wypadki lekkie (99,4% ogółu). Największa liczba wypadków i poszkodowanych w nich osób wystąpiła w przemyśle (29,7% ogółu wypadków) oraz opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (17,3%). Wśród poszkodowanych najliczniejszą grupę stanowiły osoby z najdłuższym stażem pracy (16 lat i więcej) – 26,2% ogółu poszkodowanych oraz najkrótszym stażem (1 rok i mniej) – 23,2%.

Wykres.13. **Poszkodowani w wypadkach przy pracy według stażu w 2016 r.**

W podziale ze względu na wiek poszkodowanego w 2016 r. najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 35-44 lata (25,5% ogółu poszkodowanych), następnie osoby w wieku 45-54 lata (25,3%) oraz osoby w wieku 25-34 lata (24,1%). Najmniejszą grupę poszkodowanych stanowiły osoby w wieku do 24 lat, których udział wyniósł 6,1% wszystkich poszkodowanych oraz osoby będące w wieku 65 lat i więcej (0,7%).

W strukturze wydarzeń powodujących uraz u osoby poszkodowanej największy udział miały:

- uderzenie w nieruchomy obiekt – 31,8% wszystkich wydarzeń powodujących uraz, natomiast w kraju 25,7%,
- uderzenie przez obiekt w ruchu – 18,4%, w kraju odsetek ten wyniósł 20,8%,
- obciążenie fizyczne i psychiczne – 13,8%, w kraju 12,9%,
- kontakt z przedmiotem ostrym – 14,1%, a w kraju 18,3%.

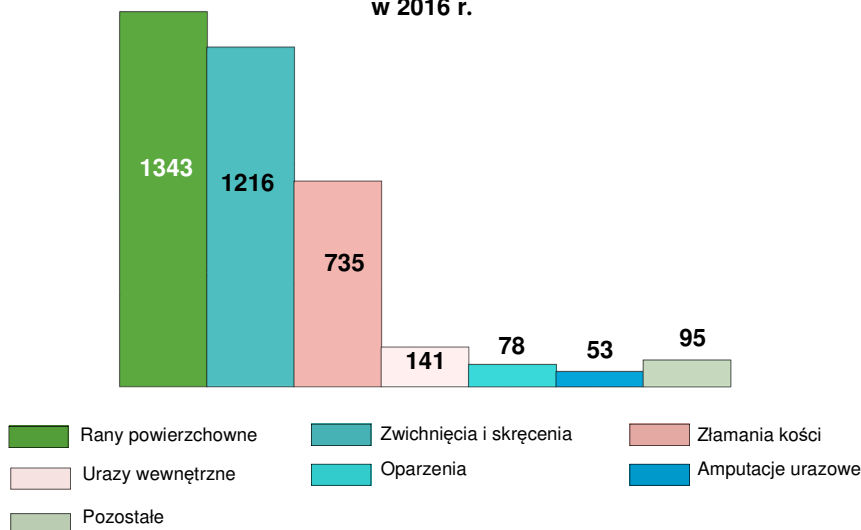
Najczęstszą przyczyną wypadków przy pracy było nieprawidłowe zachowanie się pracownika, co stanowiło 58,8% ogółu przyczyn, podczas gdy w kraju odsetek ten wyniósł 60,1%.

Konsekwencją wypadków przy pracy są urazy osób poszkodowanych. W 2015 r. dominowały takie urazy jak rany powierzchowne (36,7% ogółu poszkodowanych), zwichnięcia i skręcenia (33,2%) oraz złamania kości (20,1%).

Liczba dni niezdolności do pracy spowodowanej wypadkami wzrosła w 2016 r. w porównaniu z rokiem poprzednim o 15,2%, a w przeliczeniu na 1 poszkodowanego absencja była wyższa o 8,2%. Zwiększyła się również liczba odszkodowań z tytułu wy-

padków przy pracy o 6,2%, a ich kwota całkowita wzrosła o 5,6%. Średni koszt wypłaconego odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy wyniósł 4076 zł i był niższy o 25 zł, tj. 0,6% w porównaniu z 2015 r.

Wykres.14. **Poszkodowani w wypadkach przy pracy według rodzaju urazu w 2016 r.**

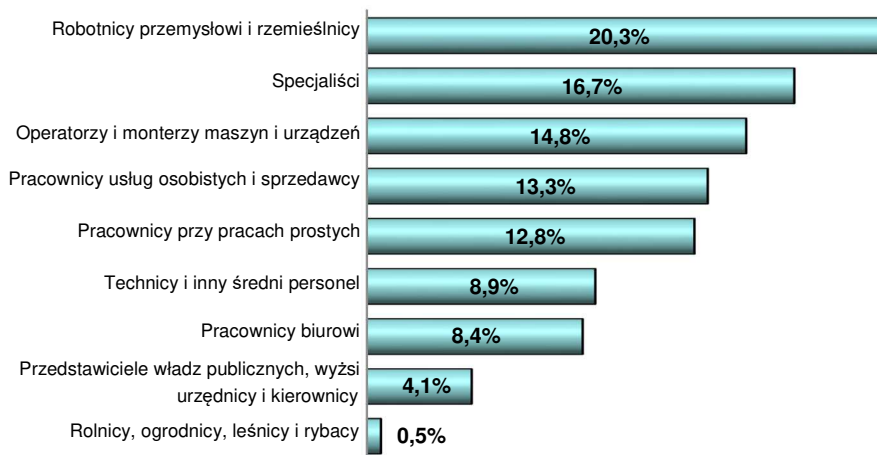

W 2016 r. badaniem warunków pracy objęto 3,4 tys. jednostek zatrudniających 204,8 tys. osób. Spośród tej grupy 18,5 tys. osób pracowało w warunkach zagrożenia, stanowiło to 9,0% zatrudnionych w przebadanych zakładach. Liczba zatrudnionych w warunkach zagrożenia w 2016 r. w porównaniu z 2015 r. zwiększyła się o 1,7%. Zmniejszyła się natomiast liczba kobiet zatrudnionych w warunkach zagrożenia (spadek o 7,0%) do poziomu 2,8 tys. osób.

Największy odsetek osób pracujących w warunkach zagrożenia odnotowano w przemyśle 77,4%, tj. o 3,7 p.proc. więcej niż w 2015 r. W sekcji transport i gospodarka magazynowa zatrudnionych było 5,1% ogółu (spadek o 6,3 p.proc.), w sekcji opieka zdrowotna i pomoc społeczna 4,2% (spadek o 0,6 p.proc.) oraz w budownictwie 6,3% (wzrost o 2,8 p.proc.). Najmniejszy odsetek zatrudnionych w warunkach zagrożenia odnotowano w sekcji edukacja – 2,5% (spadek o 0,1 p.proc.).

Według stanu na koniec 2016 r. liczba osobozagrożeń wyniosła 22,8 tys., z czego 16,8 tys. osób, czyli 73,6% ogółu, stanowiły osobozagrożenia czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy. Zagrożenia związane z uciążliwością pracy, np. wymuszoną pozycją ciała, ciężkim wysiłkiem fizycznym, niedostatecznym oświetleniem stanowiska pracy itp., dotyczyły 3,6 tys. osób (16,0% ogółu), natomiast na szkodliwy wpływ czynników mechanicznych związanych z maszynami szczególnie niebezpiecznymi narażonych było w 2016 r. 2,4 tys. osób (10,4%).

Wyres.15. Poszkodowani w wypadkach przy pracy według grup zawodów w 2016 r.

W 2016 r. 13,6 tys. osób liczonych raz w grupie czynnika przeważającego pracowało w warunkach zagrożenia czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy. Osoby te stanowiły 6,7% ogólnej liczby zatrudnionych objętych badaniem. Spośród czynników związanych ze środowiskiem pracy największe zagrożenie stanowił hałas, którym zagrożonych było 8,0 tys. osób (47,6% osobozagrażeń związanych ze środowiskiem pracy) i pyły przemysłowe 4,5 tys. osób (27,0%). W tym czasie zlikwidowano lub ograniczono 8,9 tys., osobozagrażeń związanych z czynnikami środowiska pracy. W badanym okresie stwierdzono równocześnie 5,1 tys. nowo powstałych lub nowo ujawnionych osobozagrażeń.

W badaniu za 2016 r. zebrano również informacje dotyczące działań profilaktycznych związanych z oceną ryzyka zawodowego. W przebadanych zakładach taką ocenę przeprowadzono dla 35,0 tys. stanowisk pracy (w 2015 r. – 36,1 tys. osób), na których pracowało 49,3 tys. osób (rok wcześniej 51,3 tys. osób).

W minionym roku poprzez zastosowanie środków technicznych, organizacyjnych oraz ochrony indywidualnej wyeliminowano ryzyko zawodowe na 18,8 tys. stanowiskach pracy, na których pracowało 26,3 tys. osób. Większość tych stanowisk pracy znajdowała się w przemyśle (41,7%), w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (19,0%) oraz w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (13,4%).

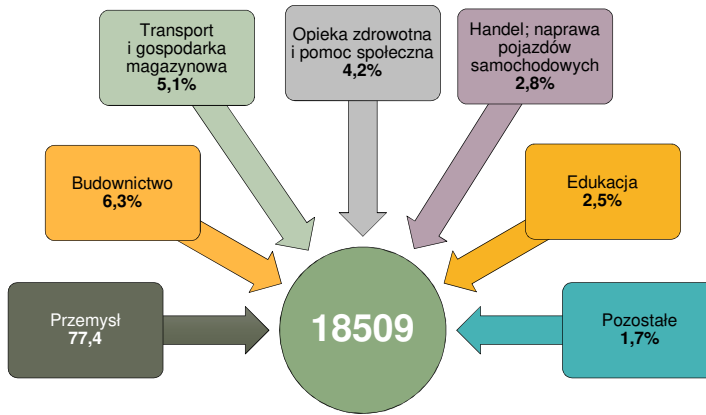
Spośród osób pracujących na stanowiskach pracy, dla których wyeliminowano ryzyko zawodowe 19,8 tys. otrzymało środki ochrony indywidualnej, dla 8,8 tys. osób zastosowano środki organizacyjne, a dla 8,0 tys. środki techniczne. W przypadku części z tych osób zastosowano więcej niż jeden środek eliminujący ryzyko zawodowe na stanowisku pracy.

Wśród czynników stwarzających zagrożenie dla zdrowia pracowników, aż 73,7% stanowiły czynniki związane ze środowiskiem pracy, podczas gdy w kraju

odsetek ten wyniósł 57,8%. Na 1000 zatrudnionych w badanej zbiorowości osoboza-
grożenia czynnikami związanymi wynosiły:

- ze środowiskiem pracy 67 osób, w kraju 47;
- z uciążliwością pracy 13, w kraju 21;
- z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi 11, natomiast w kraju 14.

Wykres.16. **Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według sekcji PKD w 2016 r.**
Stan w dniu 31 XII

Badanie warunków pracy obejmuje również informacje z zakresu świadczeń rzeczowych oraz pieniężnych wypłacanych z tytułu wykonywania pracy w warunkach szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia oraz z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Według stanu w połowie grudnia 2016 r. najwięcej bo 24,0 tys. osób skorzystało z napojów (w 2015 r. – 27,7 tys.), następnie z posiłków profilaktycznych – 20,4 tys. (w poprzednim roku – 20,5 tys.). Z dodatków pieniężnych skorzystało 10,8 tys. osób (przed rokiem – 10,4 tys. osób), a z dodatkowych urlopów – 0,2 tys. (podobnie jak w 2015 r.).

W województwie lubelskim w 2016 r. z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych zakłady pracy wypłaciły łącznie 1407 odszkodowań, w tym z tytułu wypadków przy pracy 1388, natomiast w kraju odpowiednio: 27,3 tys. i 26,8 tys. W porównaniu z 2015 r. odnotowano wzrost liczby wypłaconych odszkodowań o 5,6%. Łączny koszt wszystkich świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych wypłaconych pracownikom w 2016 r. wyniósł 5880,4 tys. zł i był wyższy o 3,1% w porównaniu z 2015 r. Koszt świadczeń stanowił 5,8% kwoty krajowej.

Średni koszt jednego świadczenia wypłaconego pracownikom z tytułu doznanego uszczerbku na zdrowiu wskutek choroby zawodowej lub wypadku przy pracy wyniósł 4179 zł. Wypłacane świadczenia były niższe od notowanych w 2015 r. o 101 zł, tj. 2,4%.

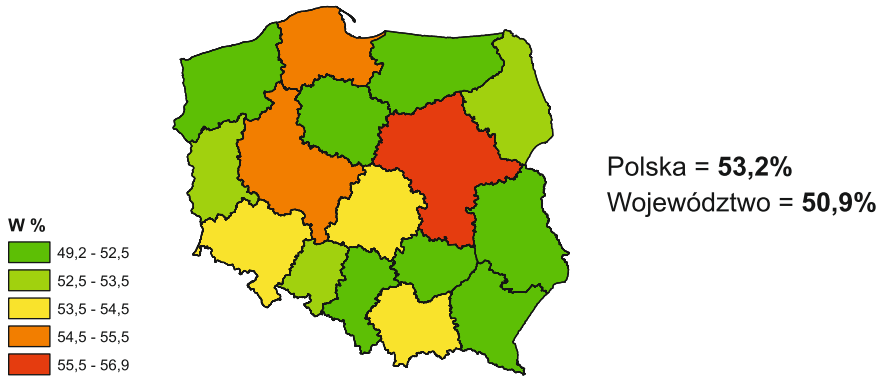
PODSUMOWANIE

W publikacji przedstawiono istotne zmiany, jakie wystąpiły w województwie lubelskim w 2016 r. z zakresu rynku pracy. Wyniki badań w porównaniu z poprzednim rokiem wskazują, że:

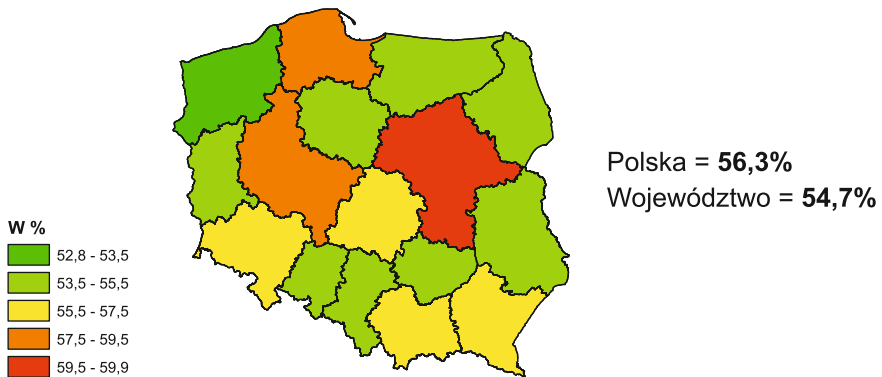
- Według badania BAEL nastąpiło zmniejszenie udziału osób pracujących w ogólnej liczbie ludności.
- Zmniejszyła się liczba bezrobotnych (znacząco wśród kobiet oraz wśród mieszkańców zamieszkałych w mieście) oraz wzrosło obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi.
- Wskaźnik zatrudnienia zmniejszył się o 0,1 p.proc., zaś stopa bezrobocia obniżyła się o 1,9 p.proc.
- Liczba pracowników najemnych posiadających umowę o pracę na czas określony zwiększyła się o 35 tys. osób (tj. o 17,2 p.proc.).
- W przeciwieństwie do kraju, w wojewódzkiej strukturze pracujących nadal decydującą rolę odgrywało rolnictwo, a wyraźnie niższy był udział przemysłu i budownictwa.
- W sferze pozarolniczej zwiększyła się liczba pracujących w większości sekcji PKD, zwłaszcza w sektorze prywatnym.
- Korzystniejsza sytuacja w gospodarce miała istotny wpływ na zmiany wielkości i struktury zatrudnienia, w tym:
 - ✓ wzrost liczby osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy,
 - ✓ wzrost zatrudnienia osób pełnozatrudnionych, a spadek niepełnozatrudnionych.
- Zwiększyła się liczby przyjęć do pracy, jak i zwolnień z pracy.
- Zwiększyła się liczba przedsiębiorstw zainteresowanych zwiększeniem zatrudnienia osób niepełnosprawnych.
- Zmniejszyła się liczba zarejestrowanych bezrobotnych oraz stopa bezrobocia.
- Spadła liczba osób rejestrujących się po raz pierwszy.
- Osoby pozostające bez pracy dłużej niż 1 rok nadal stanowiły większość bezrobotnych zarejestrowanych, a odsetek tych osób był większy od notowanego przed rokiem.
- Wskaźnik płynności rynku pracy wyniósł w analizowanym roku 52,1% i był o 2,5 p. proc. wyższy od wskaźnika zanotowanego w 2015 r.
- Wzrosła liczba ofert pracy zgłaszanych do urzędów pracy.
- Zwiększyła się liczba wypadków przy pracy i osób w nich poszkodowanych.
- Odnotowano zwiększenie się liczby osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia.

- Wzrosło przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej, jednak w dalszym ciągu utrzymywały się znaczące różnice płac pomiędzy sektorami własności.
- Odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane przez ZUS niż wypłacane rolnikom indywidualnym.

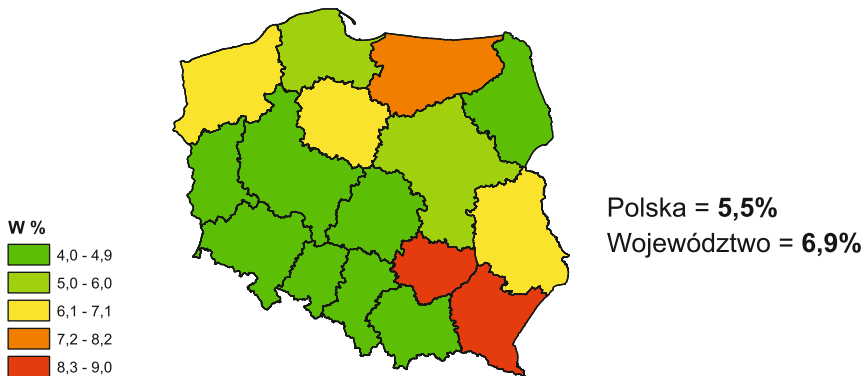
Mapa 1. **WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA WEDŁUG WOJEWÓDZTW
W IV KWARTALE 2016 R.**
(na podstawie BAEL)

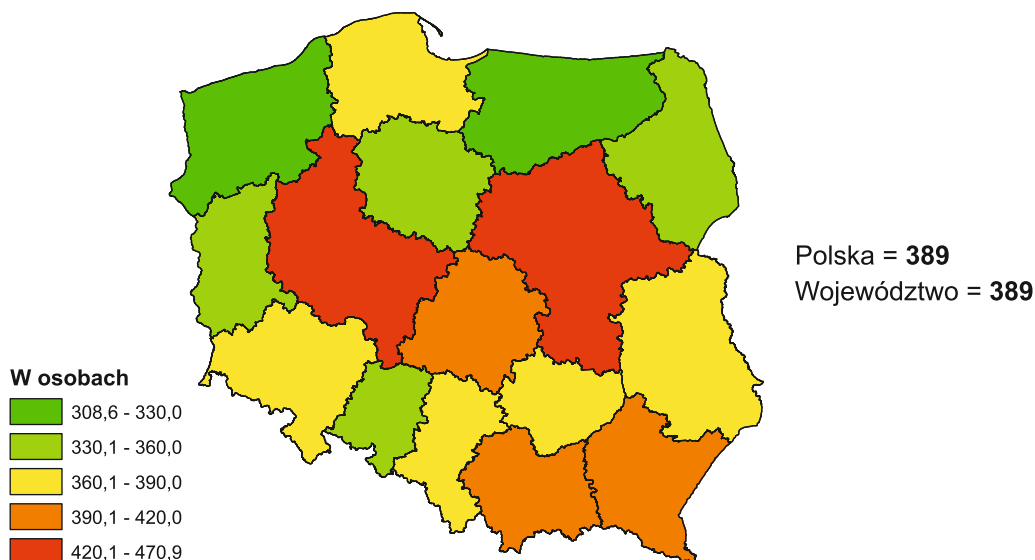
Mapa 2. **WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ
WEDŁUG WOJEWÓDZTW
W IV KWARTALE 2016 R.**
(na podstawie BAEL)

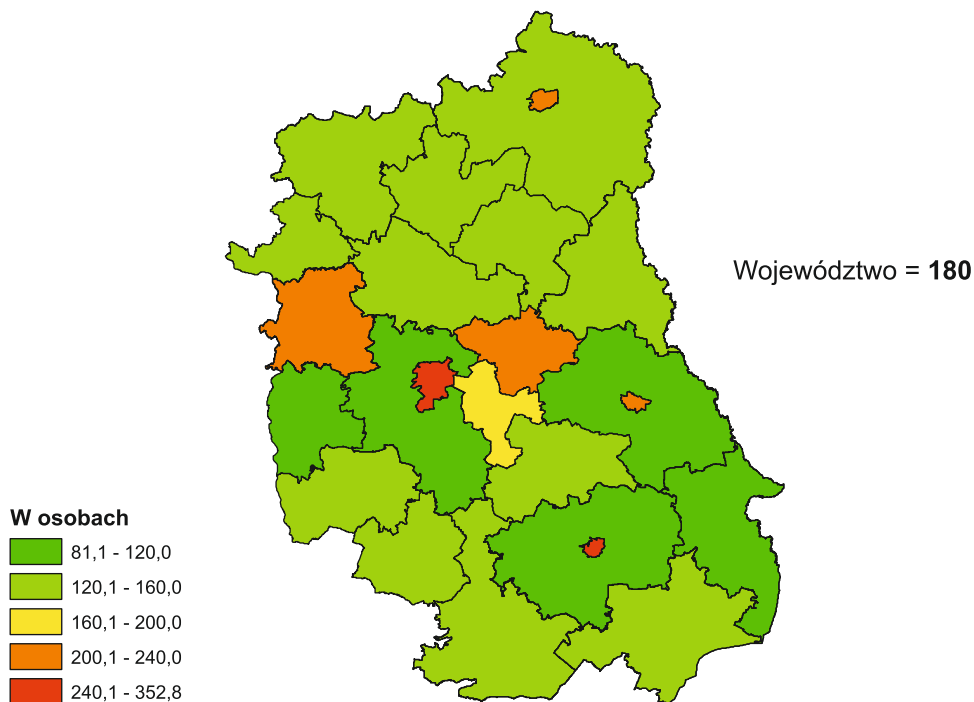
Mapa 3. **STOPA BEZROBOCIA WEDŁUG WOJEWÓDZTW
W IV KWARTALE 2016 R.**
(na podstawie BAEL)

Mapa 4. **PRACUJĄCY W GOSPODARCE NARODOWEJ
WEDŁUG WOJEWÓDZTW
NA 1000 LUDNOŚCI W 2016 R.**
(stan w dniu 31 XII)

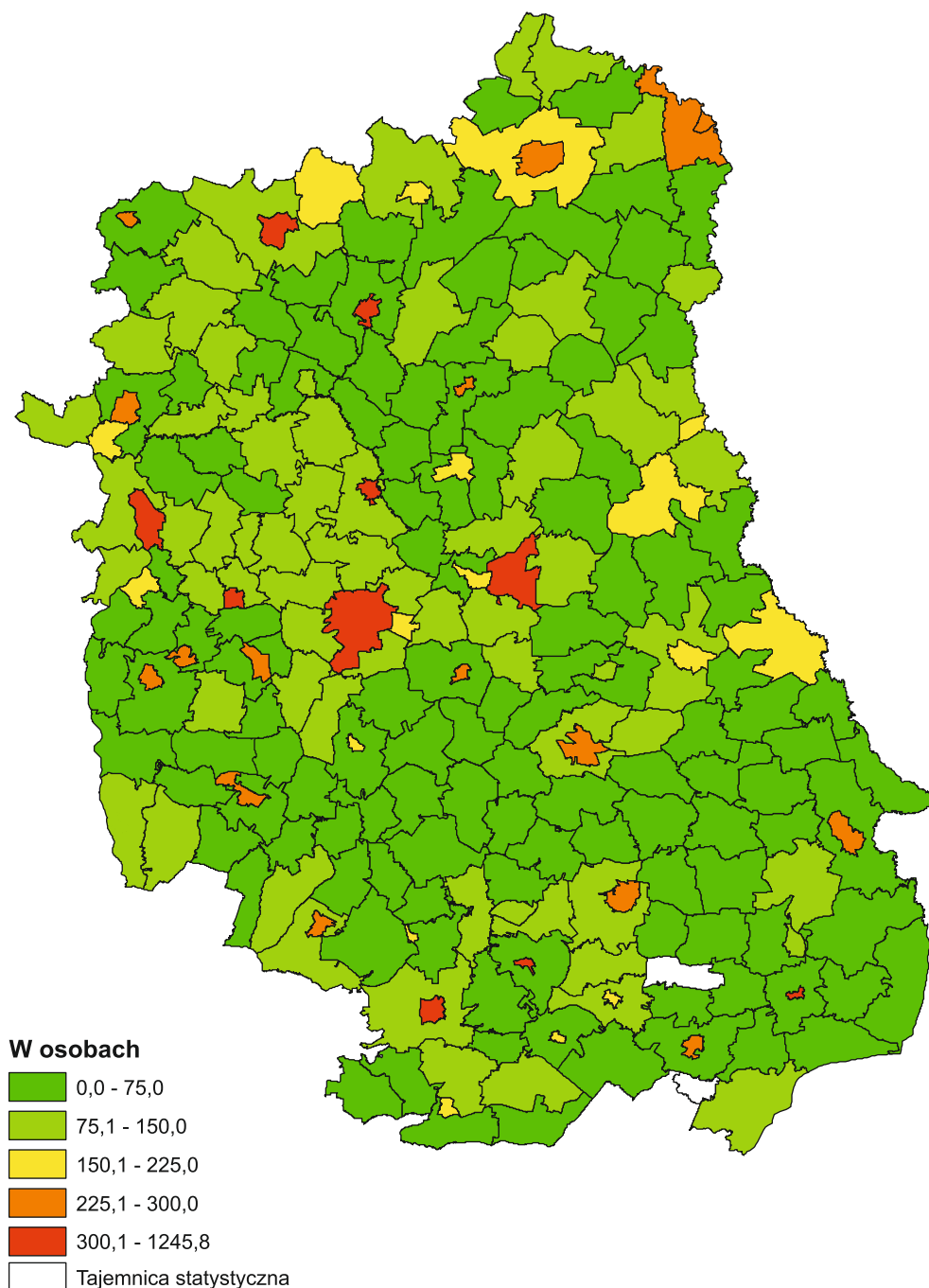

Mapa 5. **PRACUJĄCY^a W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM
NA 1000 LUDNOŚCI W 2016 R.**
(stan w dniu 31 XII)

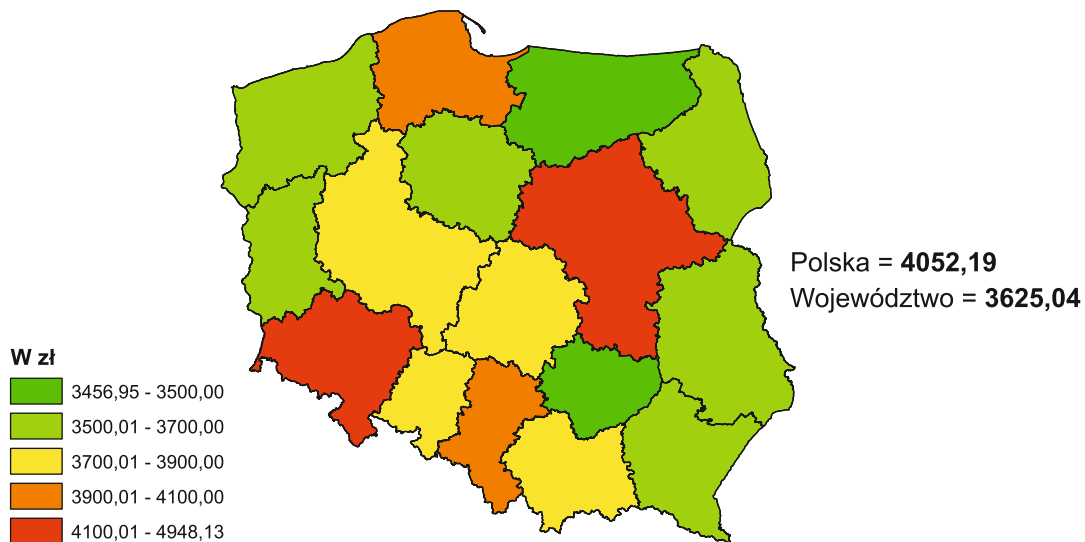
^a Dane dotyczące podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób; według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

Mapa 5. **PRACUJĄCY^a W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM
NA 1000 LUDNOŚCI W 2016 R. (dok.)**
(stan w dniu 31 XII)

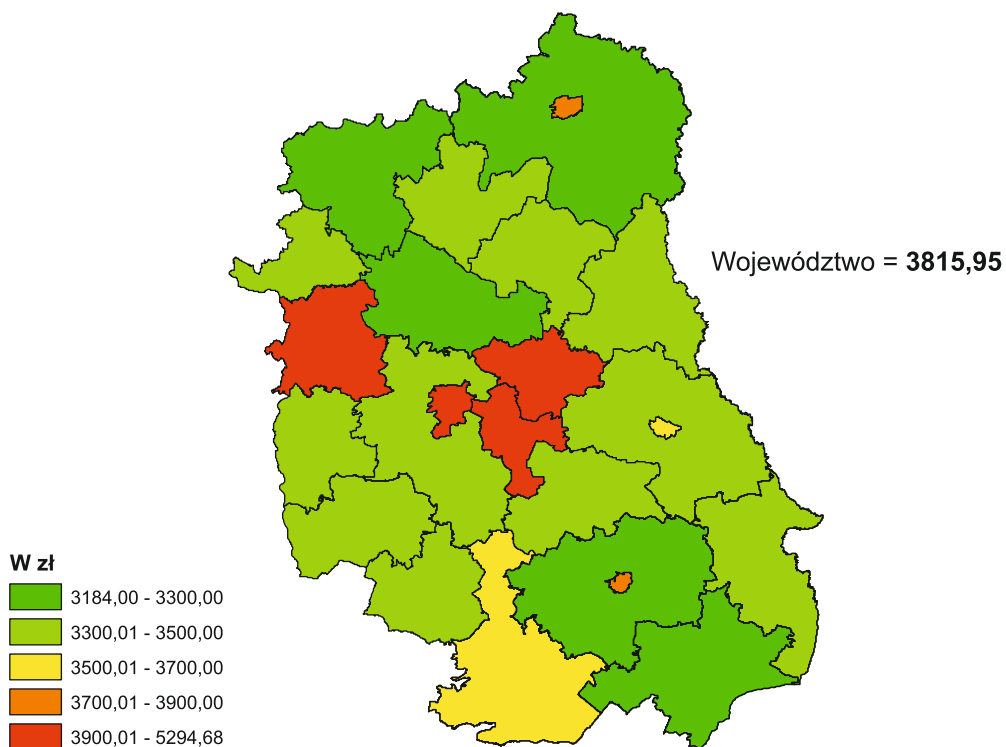

a Dane dotyczące podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób; według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

Mapa 6. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO
W GOSPODARCE NARODOWEJ WEDŁUG WOJEWÓDZTW
W 2016 R.

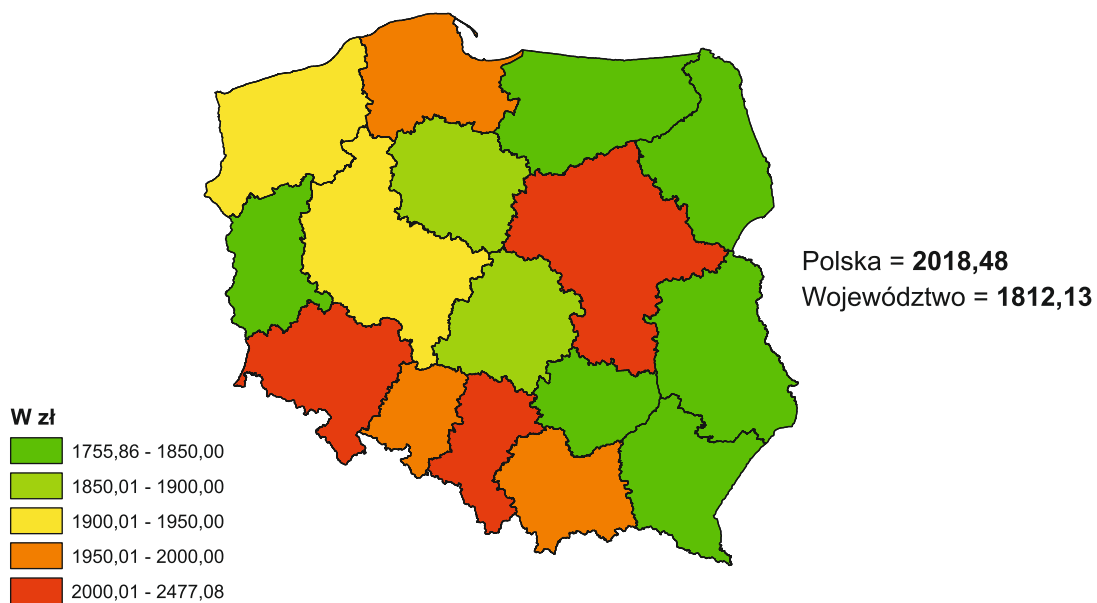
Mapa 7. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO^a
W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM 2016 R.

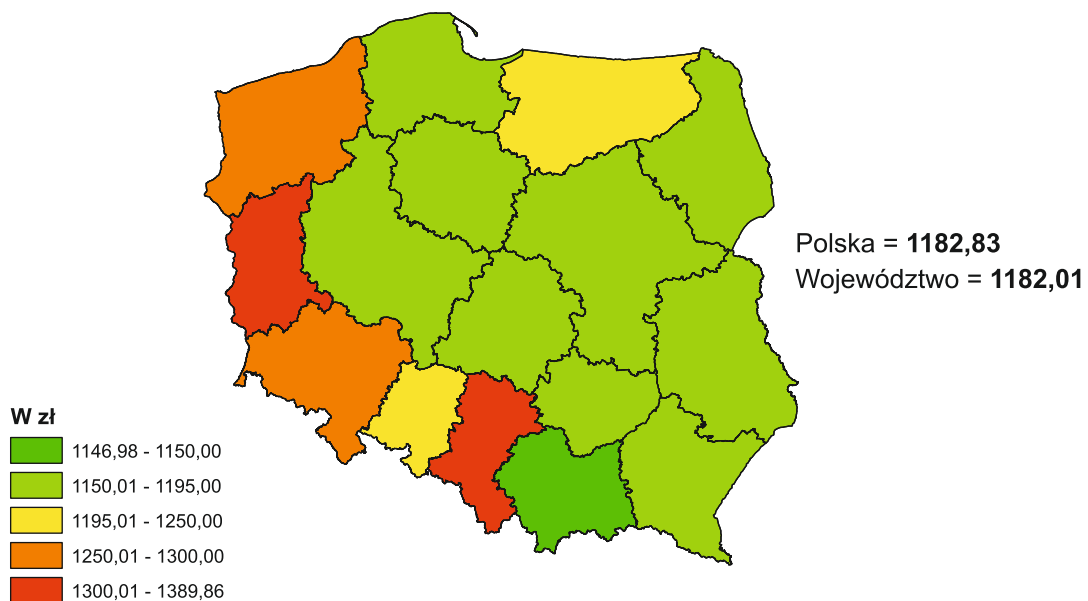
^a Dane dotyczące podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób; bez zatrudnionych poza granicami kraju.

Mapa 8. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^a
WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2016 R.

A. Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

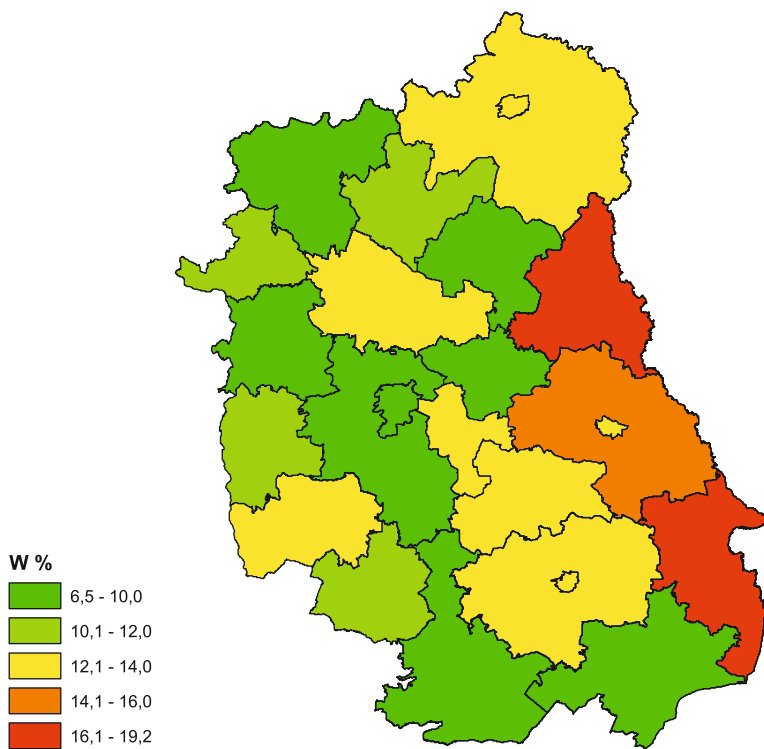
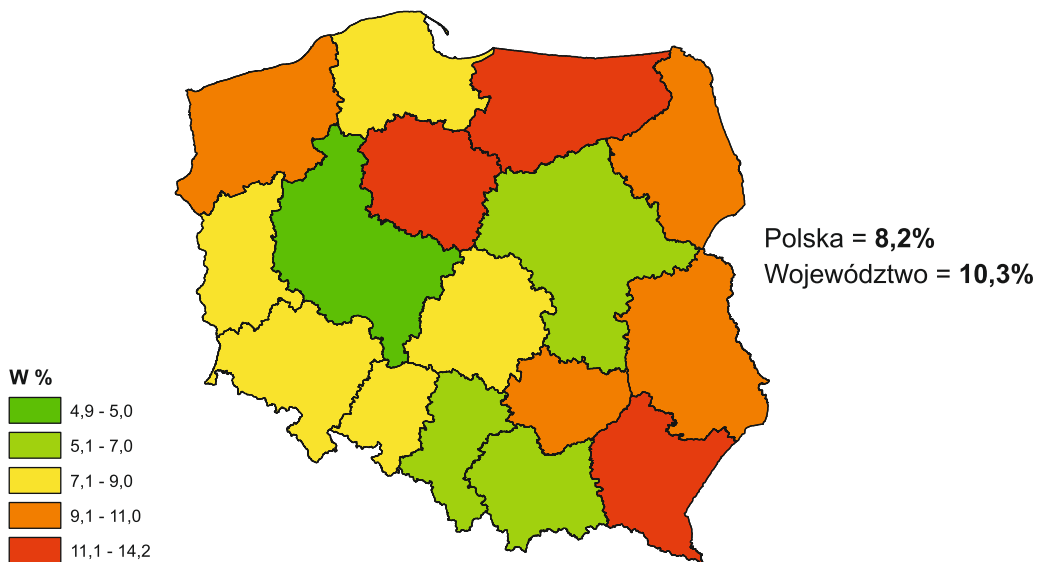

B. ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH

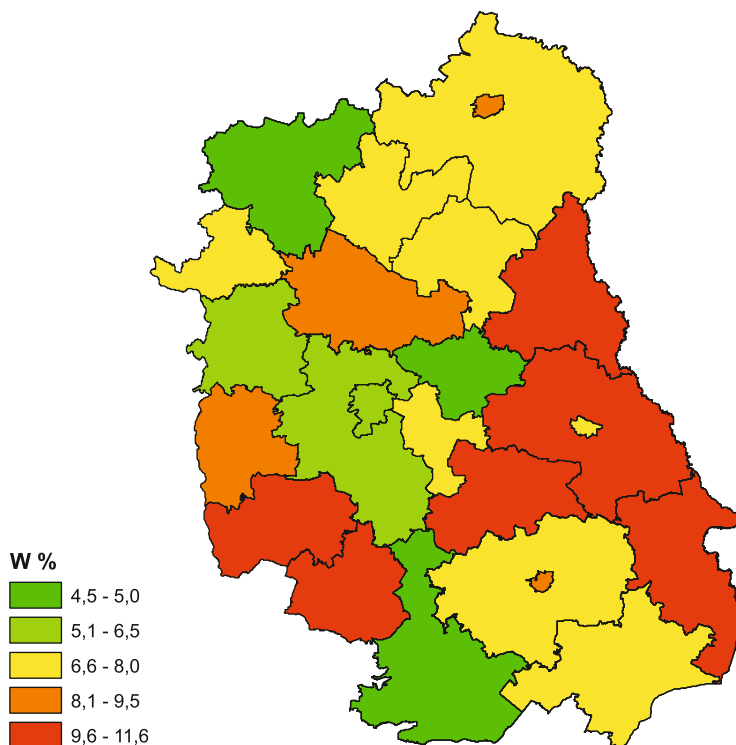
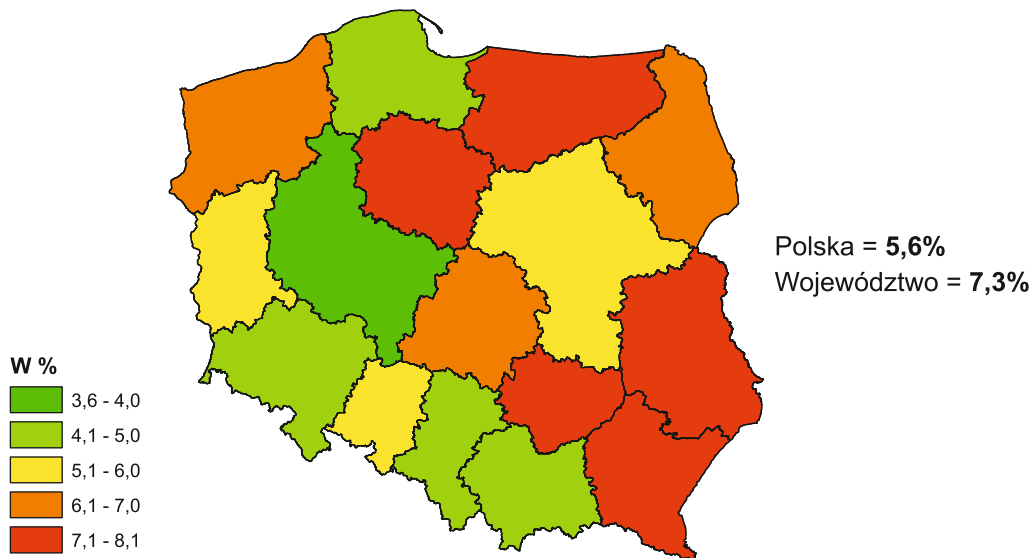

a W podziale na województwa bez emerytur i rent Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Sprawiedliwości oraz bez emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

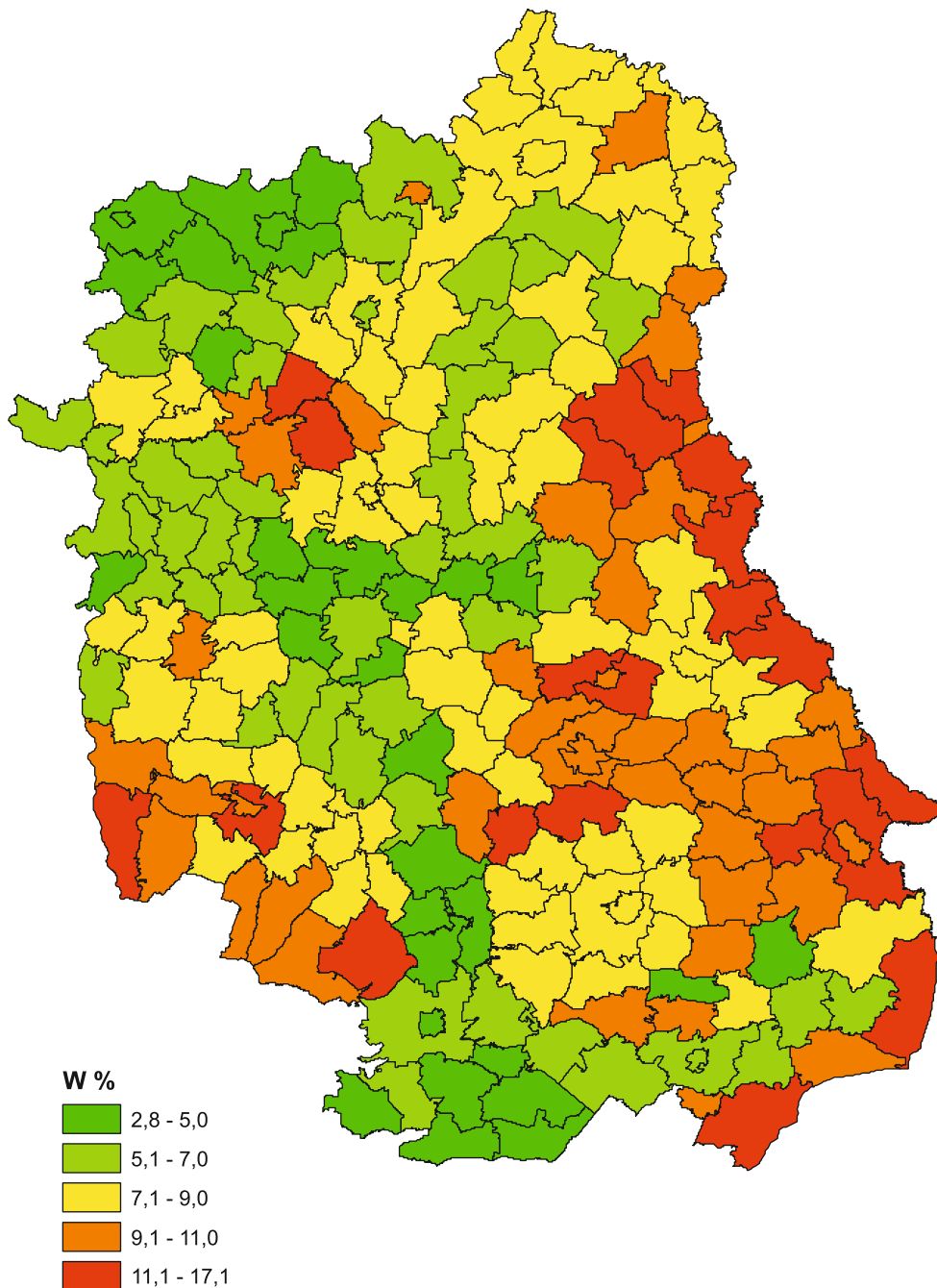
Mapa 9. STOPA BEZROBOCIA W GRUDNIU 2016 R.

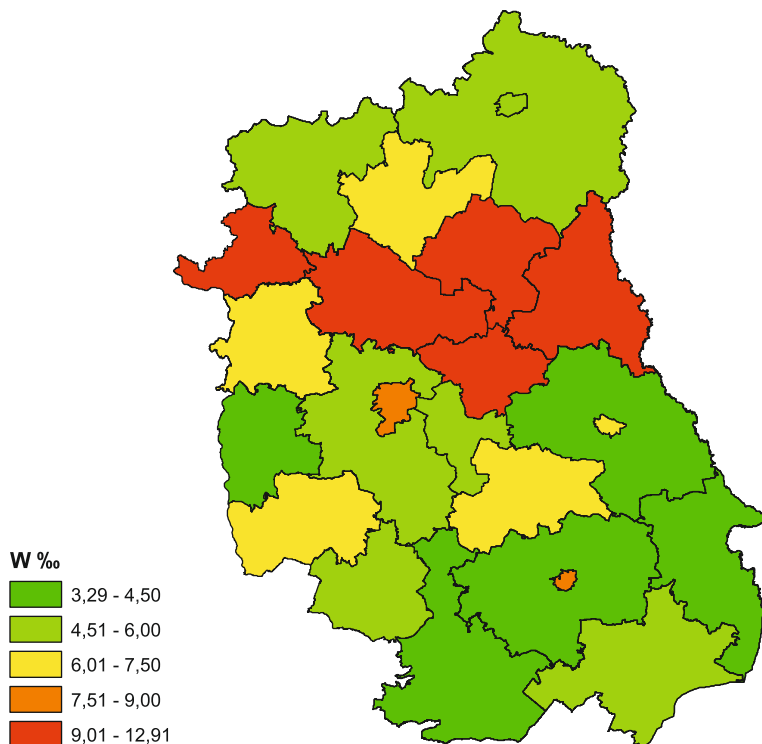
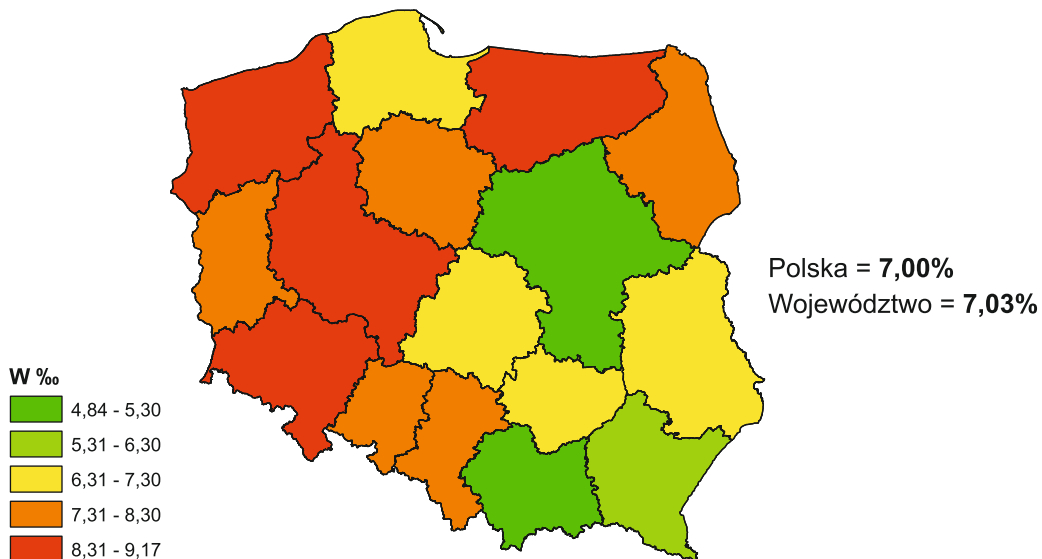
Mapa 10. UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH
W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU
PRODUKCYJNYM W 2016 R.
(stan w dniu 31 XII)

Mapa 10. UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH
W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU
PRODUKCYJNYM W 2016 R. (dok.)
(stan w dniu 31 XII)

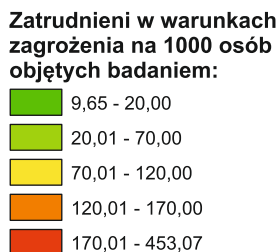
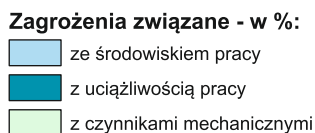
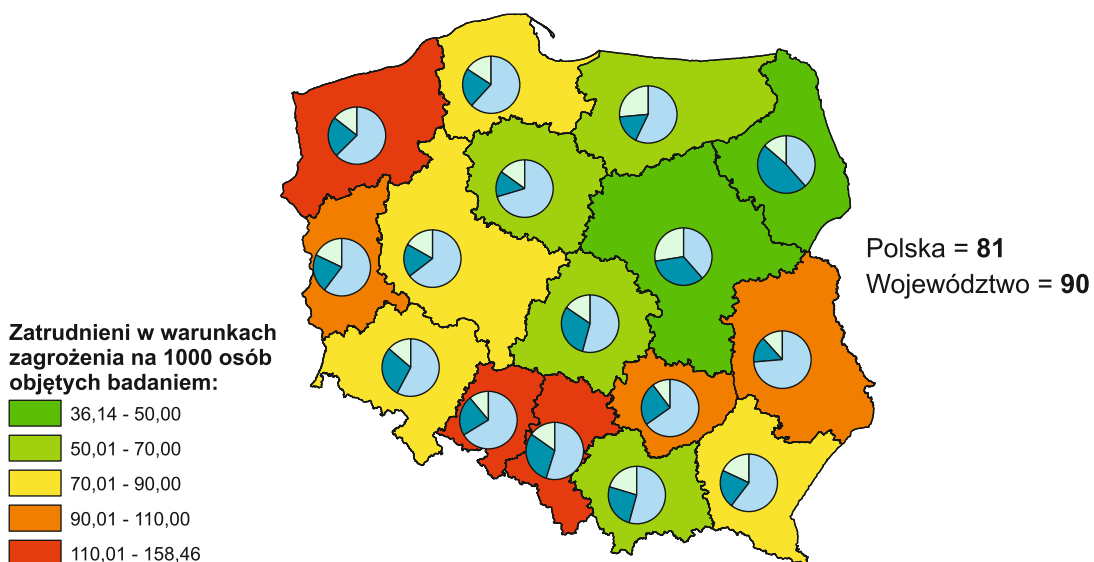
Mapa 11. POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY
 NA 1000 PRACUJĄCYCH^a W 2016 R.
 (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie)

^a Wskaźniki nie uwzględniają pracowników cywilnych jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Źródło: dane z publikacji Głównego Urzędu Statystycznego „Wypadki przy pracy w 2016 r.”

Mapa 12. ZATRUDNIENI^a W WARUNKACH ZAGROŻENIA
WEDŁUG GRUP ZAGROŻEŃ W 2016 R.
(stan w dniu 31 XII)

^a Liczeni jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

TABLICE STATYSTYCZNE

TABL. I. WOJEWÓDZWO NA TLE KRAJU W 2016 R.

WOJEWÓDZTWA	Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej (przeciętne roczne)					
	ludność	aktywni zawodowo				bierni zawodowo
		ogółem	pracujący		bezrobotni ^a	
			razem	w tym w pełnym wymiarze		
w tys.						
P O L S K A.....	30703	17260	16197	15048	1063	13443
Dolnośląskie	2319	1309	1237	1157	71	1011
Kujawsko-pomorskie..	1671	920	852	793	68	751
Lubelskie.....	1710	941	866	779	75	769
Lubuskie	805	448	427	397	21	357
Łódzkie.....	2064	1168	1103	1029	65	895
Małopolskie	2652	1484	1407	1305	77	1168
Mazowieckie.....	4344	2601	2457	2292	144	1743
Opolskie.....	763	417	396	365	21	346
Podkarpackie	1643	919	831	764	88	724
Podlaskie	917	515	481	453	35	402
Pomorskie.....	1808	1046	986	905	60	762
Śląskie	3702	1975	1868	1728	107	1727
Świętokrzyskie	1022	563	513	476	50	459
Warmińsko-mazurskie	1117	599	547	518	53	518
Wielkopolskie.....	2808	1632	1553	1449	79	1176
Zachodniopomorskie ..	1358	723	673	636	50	635

^a Osoby w wieku 15–74 lata.

TABLICE STATYSTYCZNE

TABL. I. WOJEWÓDZWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)

WOJEWÓDZTWA	Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej (przeciętne roczne)					
	współczynnik aktywności zawodowej		wskaźnik zatrudnienia		stopa bezrobocia	
	w %	lokata	w %	lokata	w %	lokata
P O L S K A	56,2	x	52,8	x	6,2	x
Dolnośląskie.....	56,4	5	53,3	5	5,4	5-6
Kujawsko-pomorskie ..	55,1	10-11	51,0	10	7,4	12
Lubelskie	55,0	12	50,6	11-12	8,0	13
Lubuskie.....	55,7	9	53,0	7	4,7	1
Łódzkie.....	56,6	4	53,4	4	5,6	8
Małopolskie.....	56,0	7	53,1	6	5,2	4
Mazowieckie	59,9	1	56,6	1	5,5	7
Opolskie	54,7	13	51,9	9	5,0	3
Podkarpackie.....	55,9	8	50,6	11-12	9,6	16
Podlaskie	56,2	6	52,5	8	6,8	10
Pomorskie.....	57,9	3	54,5	3	5,7	9
Śląskie	53,3	15	50,5	13	5,4	5-6
Świętokrzyskie	55,1	10-11	50,2	14	8,9	15
Warmińsko-mazurskie.	53,6	14	49,0	16	8,8	14
Wielkopolskie	58,1	2	55,3	2	4,8	2
Zachodniopomorskie...	53,2	16	49,6	15	6,9	11

TABLICE STATYSTYCZNE

TABL. I. WOJEWÓDZWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)

WOJEWÓDZTWA	Ogółem	Ludność w wieku ^a			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym ^b	poprodukcyjnym	
	w tys.				
P O L S K A.....	38433,0	6895,9	23767,6	7769,5	62
Dolnośląskie	2903,7	487,6	1800,3	615,8	61
Kujawsko-pomorskie..	2083,9	376,5	1295,8	411,7	61
Lubelskie	2133,3	378,5	1314,7	440,1	62
Lubuskie	1017,4	183,6	635,1	198,6	60
Łódzkie	2485,3	417,6	1508,9	558,8	65
Małopolskie	3382,3	639,2	2097,2	645,9	61
Mazowieckie.....	5365,9	1004,4	3258,6	1102,8	65
Opolskie.....	993,0	158,1	627,8	207,1	58
Podkarpackie	2127,7	390,8	1337,7	399,1	59
Podlaskie	1186,6	206,1	744,3	236,3	59
Pomorskie	2315,6	450,2	1426,3	439,1	62
Śląskie	4559,2	767,3	2818,4	973,5	62
Świętokrzyskie	1252,9	209,1	772,0	271,8	62
Warmińsko-mazurskie	1436,4	264,4	907,0	265,0	58
Wielkopolskie.....	3481,6	667,3	2158,6	655,7	61
Zachodniopomorskie ..	1708,2	295,1	1064,8	348,2	60

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Kobiety: 18-59 lat, mężczyźni: 18-64 lat.

TABLICE STATYSTYCZNE

TABL. I. WOJEWÓDZWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)

WOJEWÓDZTWA	Pracujący ^{ab}				Przeciętne zatrudnienie ^c w tys.
	w tys.	2015=100	na 1000 ludności	lokata	
P O L S K A	14964,4	103,2	389	x	10121,6
Dolnośląskie.....	1105,6	103,0	381	5	788,1
Kujawsko-pomorskie ..	723,0	102,3	347	10	452,4
Lubelskie.....	829,2	101,5	389	9	398,2
Lubuskie.....	343,8	102,8	338	15	222,4
Łódzkie.....	980,4	102,5	394	6	593,4
Małopolskie.....	1373,5	103,9	406	4	834,6
Mazowieckie	2527,0	105,0	471	1	2290,6
Opolskie	328,8	102,2	331	16	194,6
Podkarpackie	831,4	102,7	391	8	419,6
Podlaskie	421,8	102,1	355	14	214,0
Pomorskie.....	835,8	104,7	361	7	564,8
Śląskie	1706,3	102,1	374	2	1208,7
Świętokrzyskie	473,8	101,9	378	12	232,2
Warmińsko-mazurskie.	443,3	102,3	309	13	275,0
Wielkopolskie	1500,1	103,6	431	3	1080,8
Zachodniopomorskie...	540,4	102,8	316	11	352,2

a Stan w dniu 31 XII. *b* W gospodarce narodowej według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. *c* Bez osób zatrudnionych (uczniów) na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego.

TABLICE STATYSTYCZNE

TABL. I. WOJEWÓDZWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)

WOJEWÓDZTWA	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto				Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto ^a	
	w zł	2015=100	Polska=100	lokata	z pozarolniczego ubezpieczenia społecznego	rolników indywidualnych
					w zł	
P O L S K A.....	4052,19	103,7	100,0	x	2018,48	1182,83
Dolnośląskie	4140,76	104,6	102,2	2	2041,56	1271,82
Kujawsko-pomorskie..	3506,02	104,0	86,5	13	1860,33	1192,24
Lubelskie.....	3625,04	103,6	89,5	10	1812,13	1182,01
Lubuskie	3541,91	104,9	87,4	12	1845,46	1319,19
Łódzkie.....	3712,34	103,9	91,6	6	1876,11	1170,59
Małopolskie	3839,56	104,7	94,8	5	1975,40	1146,98
Mazowieckie.....	4948,13	103,1	122,1	1	2085,81	1150,29
Opolskie.....	3708,24	104,0	91,5	8	1985,35	1241,38
Podkarpackie	3501,68	103,9	86,4	14	1755,86	1156,19
Podlaskie	3583,38	103,7	88,4	11	1831,95	1157,18
Pomorskie	3995,39	103,7	98,6	4	1991,44	1192,14
Śląskie	4059,14	102,3	100,2	3	2477,08	1389,86
Świętokrzyskie	3472,53	102,9	85,7	15	1818,86	1157,75
Warmińsko-mazurskie	3456,95	104,0	85,3	16	1824,03	1195,90
Wielkopolskie.....	3711,14	104,7	91,6	7	1935,97	1168,04
Zachodniopomorskie ..	3681,90	104,4	90,9	9	1945,96	1256,11

^a W podziale na województwa bez emerytur i rent Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Sprawiedliwości oraz emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

TABLICE STATYSTYCZNE

TABL. I. WOJEWÓDZWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)

WOJEWÓDZTWA	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia ^{ab} w tys.	Zatrudnieni ^{ab} w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości	Poszkodowani w wypadkach przy pracy ^c			
			w liczbach bezwzględ- nych	2015=100	na 1000 pracujących	lokata
P O L S K A	463,5	81	87886	100,3	7,00	x
Dolnośląskie.....	38,6	86	9179	98,5	9,08	15
Kujawsko-pomorskie ..	18,8	70	4843	95,1	7,87	10
Lubelskie.....	18,5	90	3661	106,2	7,03	6
Lubuskie.....	11,5	95	2486	106,1	8,04	11
Łódzkie.....	18,8	55	5349	99,0	6,74	5
Małopolskie.....	28,1	56	5716	100,7	5,30	2
Mazowieckie	42,4	36	10522	101,1	4,84	1
Opolskie	14,3	119	2306	105,7	8,21	12
Podkarpackie.....	21,1	82	3438	100,9	6,07	3
Podlaskie	5,9	50	2157	104,6	7,33	8
Pomorskie.....	24,9	82	5452	96,1	7,19	7
Śląskie	114,3	158	11912	98,0	7,48	9
Świętokrzyskie	13,1	98	2142	106,6	6,64	4
Warmińsko-mazurskie.	9,9	67	3455	100,7	9,17	16
Wielkopolskie	61,8	88	11151	102,2	8,70	14
Zachodniopomorskie...	21,4	120	4117	100,6	8,31	13

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy. *b* Dotyczy podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *c* Zgłoszonych w danym roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

TABLICE STATYSTYCZNE

TABL. I. WOJEWÓDZWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (cd.)

WOJEWÓDZTWA	Bezrobotni zarejestrowani ^a		W tym długotrwale bezrobotni w %	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a		Oferty pracy ^{bc}	
	ogółem w tys.	2015=100		w %	lokata	w liczbach bezwzględnych	2015=100
P O L S K A.....	1335,2	85,4	56,0	8,2	x	1494895	116,9
Dolnośląskie	86,0	86,0	52,2	7,2	6	134501	117,3
Kujawsko-pomorskie.....	98,5	91,9	59,3	12,0	15	90619	95,1
Lubelskie.....	95,6	88,6	61,1	10,3	10-11	65495	116,5
Lubuskie	32,4	82,3	49,4	8,6	8	50235	124,1
Łódzkie.....	91,0	83,1	57,4	8,5	7	100464	117,6
Małopolskie	96,5	80,7	53,9	6,6	2-3	103735	123,6
Mazowieckie.....	188,9	87,2	58,9	7,0	4	206703	130,6
Opolskie.....	32,4	89,5	54,0	9,0	9	48779	112,8
Podkarpackie	107,6	87,1	60,3	11,5	14	72410	118,2
Podlaskie	48,4	87,9	60,6	10,3	10-11	31022	105,6
Pomorskie.....	64,1	82,6	50,4	7,1	5	108333	124,4
Śląskie	120,0	80,8	53,3	6,6	2-3	170030	120,6
Świętokrzyskie	57,1	86,4	55,0	10,8	12	41934	115,0
Warmińsko-mazurskie.....	73,1	87,5	56,7	14,2	16	60245	109,4
Wielkopolskie.....	77,7	83,3	49,0	4,9	1	133407	109,5
Zachodniopomorskie	65,8	82,9	53,9	10,9	13	76983	111,0

^a Stan w dniu 31 XII. ^b W ciągu roku. ^c Wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej.

TABLICE STATYSTYCZNE

TABL. I. WOJEWÓDZWO NA TLE KRAJU W 2016 R. (dok.)

WOJEWÓDZTWA	Liczba bezrobotnych na 1 ofertę pracy ^a		Wolne miejsca pracy ^a		Nowo utworzone miejsca pracy ^b	
	ogółem	lokata	w tys.	lokata	w tys.	lokata
P O L S K A	21	x	78,0	x	618,8	x
Dolnośląskie.....	13	3	8,3	4	51,3	5
Kujawsko-pomorskie ..	30	10	2,6	9	23,4	10
<i>Lubelskie</i>	54	15	1,8	12-13	25,8	9
Lubuskie.....	11	1	2,1	10	13,1	14
Łódzkie.....	23	9	4,6	7	37,3	7
Małopolskie.....	20	8	6,8	5	68,7	2
Mazowieckie	31	11	18,4	1	122,8	1
Opolskie	14	5	1,8	12-13	15,2	13
Podkarpackie.....	51	14	1,9	11	22,0	11
Podlaskie	55	16	0,8	16	10,9	16
Pomorskie.....	14	6	3,4	8	40,2	6
Śląskie	11	2	8,8	3	67,3	3
Świętokrzyskie	35	12	1,4	14-15	13,0	15
Warmińsko-mazurskie.	40	13	1,4	14-15	15,7	12
Wielkopolskie	13	4	8,9	2	66,2	4
Zachodniopomorskie...	18	7	5,0	6	25,9	8

^a Stan w dniu 31 XII. ^b W ciągu roku.

TABLICE STATYSTYCZNE

TABL. II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM

WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015	2016	
			ogółem	2015=100
LUDNOŚĆ – stan w dniu 31 XII				
OGÓŁEM w tys.....	2147,7	2139,7	2133,3	99,7
z liczby ogółem w wieku:				
przedprodukcyjnym.....	388,6	382,7	378,5	98,9
produkcyjnym	1340,6	1328,0	1314,7	99,0
mobilnym	846,1	839,1	830,7	99,0
niemobilnym	494,5	488,9	484,0	99,0
poprodukcyjnym	418,5	429,0	440,1	102,6
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	60	61	62	x
Miasta w tys.	992,8	988,0	989,5	100,1
przedprodukcyjnym.....	168,3	166,3	166,1	99,9
produkcyjnym	626,2	615,5	608,4	98,9
mobilnym	390,2	384,6	380,9	99,0
niemobilnym	236,1	230,9	227,5	98,6
poprodukcyjnym	198,3	206,3	215,0	104,2
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	59	61	63	x
Wieś w tys.	1155,0	1151,7	1143,9	99,3
przedprodukcyjnym.....	220,3	216,4	212,4	98,2
produkcyjnym	714,4	712,5	706,3	99,1
mobilnym	455,9	454,5	449,9	99,0
niemobilnym	258,5	258,0	256,5	99,4
poprodukcyjnym	220,2	222,7	225,1	101,1
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	62	62	62	x
PRACUJĄCY ^a – stan w dniu 31 XII				
OGÓŁEM w tys.	809,3	817,2	829,2	101,5
w tym kobiety w %	49,1	49,1	48,9	x
pracujący na 1000 ludności	377	382	389	x
sektor publiczny w tys.	167,2	165,2	167,6	101,5
sektor prywatny w tys.....	642,1	652,0	661,6	101,5
udział sektora prywatnego w liczbie pracujących w województwie w %	79,3	79,8	79,8	x

^a W gospodarce narodowej według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

TABLICE STATYSTYCZNE

TABL. II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015	2016	
			ogółem	2015=100
PRACUJĄCY ^a (dok.) – stan w dniu 31 XII				
OGÓŁEM w tys. (dok.)				
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	308,2	308,2	308,1	100,0
przemysł.....	105,5	107,5	109,8	102,1
w tym przetwórstwo przemysłowe.....	85,8	88,3	90,6	102,6
budownictwo.....	34,1	33,2	35,2	106,2
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	95,6	97,9	99,1	101,3
transport i gospodarka magazynowa.....	33,9	33,9	35,7	105,4
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	8,4	8,8	9,1	103,1
informacja i komunikacja.....	7,1	7,5	8,4	110,8
działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....	13,9	14,1	14,0	99,2
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	7,3	7,5	7,6	101,5
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....	16,6	17,5	18,1	103,4
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	10,9	11,2	11,3	100,7
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.....	35,2	35,3	35,5	100,4
edukacja.....	66,7	67,0	67,3	100,5
opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	48,0	49,0	50,5	103,1
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....	6,4	6,7	6,8	102,1
pozostała działalność usługowa.....	11,6	12,0	12,7	105,8
Pracujący ^b według statusu zatrudnienia w tys.....	779,6	787,8	801,8	101,8
w tym:				
zatrudnieni na podstawie stosunku pracy.....	406,8	411,2	424,3	103,2
właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin.....	369,6	373,4	374,5	100,3
członkowie spółdzielni produkcji rolniczej.....	0,5	0,4	#	x
PRACUJĄCY ^c w tys.....	374,6	373,9	383,0	102,4
w miastach.....	284,4	284,2	291,2	102,5
na wsi.....	90,3	89,7	91,8	102,3
RUCH PEŁNOZATRUDNIONYCH ^{cd} :				
przyjęcia do pracy w tys.....	51,4	53,2	59,7	112,2
zwolnienia z pracy w tys.....	45,5	50,5	51,1	101,2
współczynnik przyjęć w %.....	16,5	16,9	18,7	x
współczynnik zwolnień w %.....	14,5	16,0	15,9	x

a Patrz notka *a* str. 71. *b* Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego; w podziale według statusu zatrudnienia nie uwzględniono duchownych. *c* Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie. *d* Bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo.

TABLICE STATYSTYCZNE

TABL. II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015	2016	
			ogółem	2015=100
BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI – stan w dniu 31 XII				
OGÓLEM w tys.	116,9	107,9	95,6	88,6
w tym kobiety	56,3	52,6	47,2	89,8
z liczby ogółem:				
mieszkający na wsi.....	65,4	60,2	53,0	88,1
niepełnosprawni	5,0	4,8	4,4	91,0
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy.....	4,4	4,0	3,4	84,3
Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku w tys.	107,5	98,8	87,6	88,7
Stopa bezrobocia w %.....	12,6	11,7	10,3	x
Z liczby ogółem z wykształceniem w tys.:				
co najmniej średnim	60,0	55,6	49,2	88,6
zasadniczym zawodowym.....	29,2	26,7	23,2	86,7
gimnazjalnym i poniżej.....	27,7	25,6	23,2	90,6
Z liczby ogółem w wieku w tys.:				
do 24 lat.....	22,6	19,2	15,3	80,0
25 – 34	37,5	34,3	29,9	87,3
35 – 44	23,4	22,1	20,2	91,7
45 – 54	18,6	17,2	15,3	88,9
55 lat i więcej	14,8	15,2	14,8	97,5
Z liczby ogółem według czasu pozostawania bez pracy ^a w tys.:				
do 1 miesiąca.....	11,0	10,8	9,5	88,3
1 – 3	19,7	19,2	16,5	85,8
3 – 6	15,5	15,3	12,5	81,7
6 – 12	16,5	15,6	13,8	88,4
12 – 24	20,2	16,4	15,4	94,1
24 miesiące i więcej	33,9	30,7	27,9	91,1
Aktywne formy pomocy bezrobotnym w ciągu roku w tys.:				
odbywający szkolenia	3,5	3,4	3,3	97,0
skierowani do prac interwencyjnych.....	1,3	2,1	2,4	111,4
skierowani do robót publicznych	1,1	1,4	1,6	115,6
oferty pracy	53,0	56,2	65,5	116,5

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3 – 6 miesięcy uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

TABLICE STATYSTYCZNE

TABL. II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015	2016	
			ogółem	2015=100
WYNAGRODZENIA ^a – stan w dniu 31 XII				
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ogółem				
w zł	3412,78	3497,98	3625,04	103,6
sektor publiczny.....	4006,56	4111,08	4260,68	103,6
sektor prywatny	3034,99	3109,79	3233,77	104,0
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4236,49	4493,99	4593,51	102,2
przemysł.....	3650,55	3760,83	3846,90	102,3
w tym przetwórstwo przemysłowe.....	3019,69	3194,98	3322,75	104,0
budownictwo.....	2896,18	2817,88	2954,05	104,8
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	2451,03	2505,26	2687,49	107,3
transport i gospodarka magazynowa	2606,31	2736,71	2808,20	102,6
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2161,17	2220,97	2328,04	104,8
informacja i komunikacja.....	4902,59	5173,53	5446,12	105,3
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4473,02	4572,02	4748,56	103,9
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3405,20	3502,23	3713,53	106,0
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.....	3188,81	3278,23	3399,04	103,7
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	2412,91	2654,03	2806,15	105,7
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4361,07	4445,45	4678,91	105,3
edukacja	3916,44	4035,65	4086,39	101,3
opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	3435,92	3505,54	3703,73	105,7
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....	3070,51	3166,86	3270,38	103,3
pozostała działalność usługowa.....	2638,71	2682,92	2874,97	107,2
EMERYTURY I RENTY				
Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	508,7	507,6	508,4	100,2
pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	348,4	349,7	352,7	100,9
rolników indywidualnych	160,4	157,9	155,7	98,6
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:				
wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	1719,53	1776,99	1812,13	102,0
rolników indywidualnych	1139,76	1175,20	1182,01	100,6

^a W gospodarce narodowej.

TABLICE STATYSTYCZNE

TABL. II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015	2016	
			ogółem	2015=100
WARUNKI PRACY				
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia^{ab} w tys.	20,0	18,2	18,5	101,7
w tym kobiety	3,5	3,0	2,8	93,0
związanego w tys.:				
ze środowiskiem pracy	14,7	13,2	13,6	103,6
z uciążliwością pracy	3,5	3,0	2,7	89,1
z czynnikami mechanicznymi	1,9	2,0	2,2	108,1
Zatrudnieni w zakładach objętych badaniem w tys.	187,6	197,6	204,8	103,6
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 osób objętych badaniem	107	92	90	x
Stanowiska pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego				
Liczba stanowisk pracy w tys.	30,0	36,1	35,0	97,1
Liczba zatrudnionych na tych stanowiskach w tys.	46,8	51,3	49,3	96,0
Wypadki przy pracy				
Poszkodowani ^c	3541	3447	3661	106,2
w wypadkach: śmiertelnych	10	17	10	58,8
ciężkich	18	16	11	68,8
lekkich	3513	3414	3640	106,6
Z liczby ogółem: kobiety	1432	1427	1523	106,7
Liczba dni niezdolności do pracy:				
ogółem w liczbach bezwzględnych	160241	163716	188553	115,2
na 1 poszkodowanego ^d	45,4	47,7	51,6	108,2
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych				
Liczba odszkodowań z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	1345	1333	1407	105,6
w tym z tytułu wypadków	1325	1307	1388	106,2

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy.
b Dotyczy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób. *c* Zgłoszonych w danym roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. *d* Bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych.

TABLICE STATYSTYCZNE

TABL. III. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2016 R.

WOJEWÓDZTWA	Ludność ^a	Pracujący ^{ab}			Przeciętne zatrudnienie ^{ac} w tys.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie ^d w zł
		ogółem	w tym kobiety	na 1000 ludności		
W O J E W Ó D Z T W O...	2133340	383022	200219	180	334,3	3815,95
Podregion bialski	304212	46482	25457	153	37,2	3469,05
Powiaty:						
bialski	112398	14504	7498	129	10,2	3184,04
parczewski	35441	4671	2460	132	3,5	3352,33
radzyński	59986	8635	5061	144	6,3	3387,21
włodawski	39084	4958	2820	127	4,0	3389,98
Miasto na prawach powiatu:						
Biała Podlaska	57303	13714	7618	239	13,3	3782,03
Podregion chełmsko-zamojski	632891	87562	46111	138	70,0	3493,59
Powiaty:						
biłgorajski	102272	13863	6754	136	13,1	3530,69
chełmski	79088	6417	3602	81	3,9	3333,95
hrubieszowski	65195	7002	3970	107	4,7	3425,56
krasnostawski	64921	8382	4316	129	6,9	3412,40
tomaszowski	85105	10888	5385	128	8,6	3256,18
zamojski	107928	9928	5171	92	7,3	3243,03
Miasta na prawach powiatu:						
Chełm	63734	13466	7230	211	10,7	3537,53
Zamość	64648	17616	9683	272	14,7	3794,50
Podregion lubelski	711960	173421	89460	244	163,4	4123,72
Powiaty:						
lubartowski	89326	12324	6534	138	10,0	3237,98
lubelski	152253	15639	8084	103	12,7	3308,85
łęczyński	57420	13405	4518	233	11,9	5294,68
świdnicki	72495	11921	5439	164	10,1	4109,67
Miasto na prawach powiatu:						
Lublin	340466	120132	64885	353	118,7	4169,46
Podregion puławski	484277	75557	39191	156	63,7	3583,02
Powiaty:						
janowski	46596	5764	3009	124	5,4	3485,33
kraśnicki	97069	13262	6822	137	10,9	3327,58
lukowski	108299	17003	9368	157	15,6	3238,34
opolski	60586	6770	3677	112	5,3	3344,45
puławski	114722	24247	11631	211	20,0	4160,35
rycki	57005	8511	4684	149	6,5	3339,39

a Stan w dniu 31 XII. *b* Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie. *c* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących. Według siedziby zarządu jednostki. *d* Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz osób zatrudnionych za granicą, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji.

TABLICE STATYSTYCZNE

TABL. III. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2016 R. (cd.)

WOJEWÓDZTWA	Bezrobotni zarejestrowani ^a		Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %	Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w % zarejestrowanych bezrobotnych	Oferty pracy w ciągu roku
	ogółem	w tym kobiety			
W O J E W Ó D Z T W O	95596	47184	10,3	91,6	65495
Podregion bialski	15301	7466	12,5	92,0	9275
Powiaty:					
bialski.....	5327	2534	12,2	93,2	3323
parczewski	1455	813	10,0	94,5	931
radzyński.....	2710	1253	10,5	92,7	1537
włodawski.....	2814	1444	19,2	87,3	1698
Miasto na prawach powiatu:					
Biała Podlaska.....	2995	1422	12,7	92,5	1786
Podregion chełmsko-zamojski	31939	16007	11,9	92,1	21969
Powiaty:					
biłgorajski	3083	1509	6,5	88,9	2651
chełmski.....	4834	2650	15,7	88,7	1836
hrubieszowski	4507	2105	16,1	93,6	3548
krasnostawski.....	3954	1892	13,7	95,4	1486
tomaszowski	3659	1841	9,9	91,2	2930
zamojski.....	5320	2584	12,1	93,4	2243
Miasta na prawach powiatu:					
Chełm.....	3062	1677	13,1	93,0	2736
Zamość.....	3520	1749	12,3	92,3	4539
Podregion lubelski	27457	13461	8,5	90,7	20080
Powiaty:					
lubartowski	4794	2396	13,0	90,9	2945
lubelski.....	4805	2349	8,5	91,9	4858
łęczyński	1780	984	6,9	90,3	1417
świdnicki.....	3345	1593	12,5	90,9	2610
Miasto na prawach powiatu:					
Lublin.....	12733	6139	7,2	90,2	8250
Podregion puławski	20899	10250	9,8	91,7	14171
Powiaty:					
janowski.....	2742	1230	11,2	95,1	1382
kraśnicki.....	5783	2669	13,3	94,7	2249
łukowski.....	2965	1700	6,5	86,3	4028
opolski	3169	1497	11,7	92,3	1829
puławski.....	3761	1898	7,6	89,2	2600
rycki.....	2479	1256	11,3	90,5	2083

^a Stan w dniu 31 XII.

TABLICE STATYSTYCZNE

TABL. III. WYBRANE DANE O PODREGIONACH I POWIATACH W 2016 R. (dok.)

WOJEWÓDZTWA	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia ^{ab}	Zatrudnieni ^{ab} w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości	Poszkodowani ^c w wypadkach przy pracy		Liczba dni niezdolności do pracy osób po- szkodowanych na 1 poszkodowanego ^d
			w liczbach bezwzględ- nych	na 1000 pracujących	
WOJEWÓDZTWO.	18509	90	3661	7,03	51,6
Podregion bialski	844	37	382	6,03	54,1
Powiaty:					
bialski	296	44	90	4,67	55,0
parczewski	21	10	61	9,50	68,6
radzyński	250	70	74	6,39	41,8
włodawski	30	14	68	9,75	49,4
Miasto na prawach powiatu:					
Biała Podlaska	247	31	89	4,66	56,9
Podregion chełmsko-zamojski	3230	75	669	5,51	51,8
Powiaty:					
biłgorajski	741	83	79	4,01	65,3
chełmski	91	68	33	3,59	65,0
hrubieszowski	74	34	38	3,80	51,9
krasnostawski	171	43	77	6,83	40,4
tomaszowski	559	108	74	4,88	52,0
zamojski	1057	240	49	3,51	55,2
Miasta na prawach powiatu:					
Chełm	118	19	124	6,58	50,6
Zamość	419	39	195	8,38	48,6
Podregion lubelski	10466	107	1949	8,39	50,8
Powiaty:					
lubartowski	297	44	168	10,04	60,0
lubelski	571	71	119	4,76	52,1
łęczyński	4161	453	207	12,91	81,0
świdnicki	793	116	85	5,15	42,7
Miasto na prawach powiatu:					
Lublin	4644	69	1370	8,67	45,5
Podregion puławski	3969	96	661	6,38	52,6
Powiaty:					
janowski	458	159	44	5,41	54,0
kraśnicki	688	103	128	7,04	47,1
łukowski	347	33	136	5,64	62,4
opolski	583	210	32	3,29	68,3
puławski	1638	114	217	6,82	48,9
rycki	255	60	104	9,01	48,6

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy.

b Dotyczy podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *c* Zgłoszonych w danym roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. *d* Bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych.

NOTATKI

NOTATKI

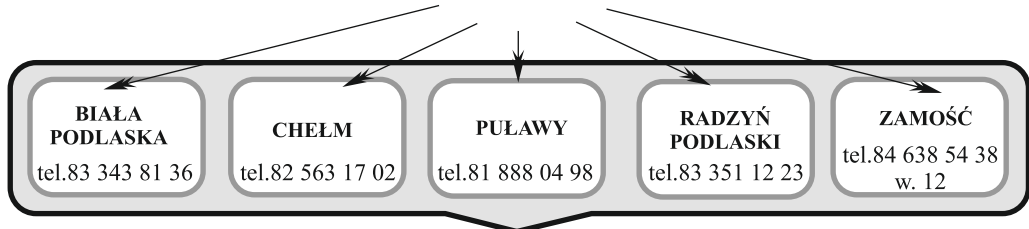
URZĄD STATYSTYCZNY w LUBLINIE

20-068 LUBLIN, ul. Stanisława Leszczyńskiego 48

Tel. 81 533 20 51, fax 81 533 27 61, e-mail: SekretariatUSLUB@stat.gov.pl

tel. 81 533 20 51 w. 128; 81 533 27 14

i ODDZIAŁY

prowadzą

OBSŁUGĘ INFORMACYJNĄ UŻYTKOWNIKÓW INFORMACJI STATYSTYCZNYCH

telefonicznie, na miejscu, korespondencyjnie

➡ udostępnianie danych statystycznych:

- bieżących
- z Biuletynu Statystycznego GUS i US
- z innych publikacji GUS i US

➡ przyjmowanie zamówień na:

- publikacje Urzędu Statystycznego
- niepublikowane dane ze zbiorów US
- dane adresowe z rejestru REGON

➡ W Informatorium Urzędu Statystycznego w Lublinie, pokój nr 1 (na parterze), istnieje możliwość skorzystania ze stanowiska komputerowego z dostępem do danych statystycznych.

**Opinie w zakresie stosowania
klasyfikacji wydaje Ośrodek
Standardów Klasyfikacyjnych
Urzędu Statystycznego w Łodzi,**
ul. Suwalska 29, 93-176 Łódź,
tel. 42 683 92 70,
fax. 42 683 90 10

Rejestr REGON:

- konsultacje, wyjaśnienia,
- doradztwo.

LUBLIN - tel. 81 533 29 13
BIAŁA PODLASKA - tel. 83 343 81 36
CHEŁM - tel. 82 563 01 53 w. 21
PUŁAWY - tel. 81 888 04 98
RADZYŃ PODLASKI - tel. 83 351 12 22
ZAMOŚĆ - tel. 84 638 66 43 w. 13 lub w. 16

